

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA REGIONÁLNÍHO MANAGEMENTU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

NA TÉMA

VLIV PRŮMYSLOVÉ ZÓNY KVASINY NA ROZVOJ REGIONU

Vypracovala: Bc. Beáta Odlerová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Martin Šlachta, Ph.D.

České Budějovice 2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Beáta ODLEROVÁ**
Osobní číslo: **E15648**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Vliv průmyslové zóny Kvasiny na rozvoj regionu**
Zadávací katedra: **Katedra regionálního managementu**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je zjištění významnosti automobilky Škoda Auto se závodem v Kvasinách na působení ekonomického rozvoje okresu Rychnov nad Kněžnou. Uvedení hlavních přínosů, ale také negativních dopadů z hlediska existence průmyslové zóny, na vybraný region. Dále na základě získaných informací zhodnotit současné fungování průmyslové zóny Kvasiny a popřípadě navrhnout řešení ke zlepšení fungování.

Metodika práce:

1. Teoretický úvod do problematiky, literární rešerše
2. Socioekonomická analýza Rychnova nad Kněžnou
3. Bližší seznámení s průmyslovou zónou Kvasiny a její charakteristika
4. Analýza vlivů průmyslové zóny Kvasiny na rozvoj regionu (okres Rychnov nad Kněžnou)
5. Vyhodnocení analýzy
6. Případné navržení zlepšení fungování
7. Závěr

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární rešerše, 3. Cíl a metodika, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Závěr, 7. Resumé, 8. Použitá literatura, 9. Přílohy.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma Vliv průmyslové zóny Kvasiny na rozvoj regionu vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 31.3.2018

.....

Bc. Beáta Odlerová

Poděkování

Velice děkuji svému vedoucímu práce panu doc. Mgr. Martinovi Šlachtovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování diplomové práce.

Obsah

1 Úvod.....	7
2 Literární rešerše	9
2.1 Region a regionální rozvoj.....	9
2.2 Ekonomický růst a ekonomický rozvoj	10
2.3 Historie regionálního rozvoje	12
2.4 Teorie regionálního rozvoje.....	14
2.5 Regionální politika.....	15
2.6 Současné pojetí regionální politiky.....	17
2.7 Vymezení pojmu průmyslová zóna	18
2.8 Historie průmyslových zón a jejich podpora	18
2.9 Instituce podporující průmyslové zóny.....	20
2.10 Financování průmyslových zón	25
2.11 Průmyslové zóny v Královehradeckém kraji	30
3 Cíl a metodika práce	33
4 Praktická část	35
4.1 Socioekonomická analýza ORP Rychnov nad Kněžnou	35
4.1.1 Základní charakteristika území.....	35
4.1.2 Demografický vývoj.....	36
4.1.3 Struktura obyvatelstva.....	37
4.1.4 Vývoj nezaměstnanosti.....	40
4.2.5 Podnikatelské prostředí	41
4.2.6 Doprava	42
4.2 SWOT analýza ORP Rychnov nad Kněžnou	43
4.3 Průmyslová zóna Kvasiny	46
4.3.2 Financování průmyslové zóny.....	48
4.4 SWOT analýza průmyslové zóny	51
5 Výsledky	54
6 Diskuze	64
7 Závěr	68
I. Summary and keywords.....	70
II. Zdroje.....	72
III. Seznam tabulek, obrázků a grafů.....	77
IV. Seznam příloh.....	78
V. Přílohy.....	79

1 Úvod

Průmyslové zóny jsou důležitým prvkem ekonomického rozvoje nejen celého státu ale také jednotlivých regionů. Tyto průmyslové plochy sebou přináší celou řadu výhod v podobě nových pracovních míst, které jsou velice významné hlavně v regionech, které se potýkají s vysokou mírou nezaměstnanosti. Mezi další výhody průmyslových zón patří příliv nových investorů do regionu a z toho plynoucí určité možnosti dalšího rozvoje jako například vytváření nových pracovních míst subdodavatelům nebo poskytování služeb těmto investorům apod. Je zde také příležitost pro malé firmy v regionu, kdy se mohou v takových průmyslových zónách angažovat. Lze však existenci průmyslové zóny v regionu z hlediska malých a středních podniků brát jako nevýhodu.

V dnešní době existují také průmyslové zóny, které jsou z převážné části obsazené hlavním strategickým investorem, který je navíc ještě podporován vládou. Také průmyslovou zónu Kvasiny, která bude předmětem této diplomové práce v její praktické části, tvoří především závod ŠKODA AUTO a.s. v Kvasinách, který je podporován vládou České republiky. Nedaleko průmyslové zóny Kvasiny se nachází průmyslová zóna Solnice a Rychnov nad Kněžnou. Tyto průmyslové zóny tvoří hlavně dodavatele automobilky. Předmětem této diplomové práce je však pouze průmyslová zóna Kvasiny, tedy automobilka ŠKODA AUTO a.s. se závodem v Kvasinách. Lze tedy konstatovat, že průmyslové zóny podporované státem jsou klíčové pro vznik investičních projektů v oblasti průmyslu.

Česká republika je z hlediska přílivu zahraničních investic v popředí, co se týče východní Evropy. Před více než deseti lety se v České republice začali výrazněji podporovat investoři, kteří mají technologicky náročnější výrobu a pro tuto činnosti potřebují zkušené specialisty. Tento cíl se začal realizovat také z hlediska prováděné změny v legislativě týkající se právě investičních pobídek, což umožnilo snadnější přístup k získání podpory pro malé a střední podniky. Takovéto kroky by měly přispět k hospodářskému růstu a samozřejmě ke zvyšování konkurenceschopnosti jak jednotlivých regionu, tak České republiky jako celku.

Hlavním cílem této diplomové práce je zjištění významnosti automobilky Škoda Auto se závodem v Kvasinách na působení ekonomického rozvoje okresu Rychnov nad Kněžnou. Hlavní pozornost byla věnována ekonomickým subjektům, které působí na území ORP Rychnov nad Kněžnou a jak je tato průmyslová zóna ovlivňuje ať už negativně, tak i z pozitivního hlediska. Pro zjištění tohoto cíle bylo provedeno dotazníkové šetření, které bylo zaměřeno právě na tyto ekonomické subjekty. Dále na základě získaných informací zhodnotit současné fungování průmyslové zóny Kvasiny a popřípadě navrhnout řešení ke zlepšení fungování.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. V první části je popsána problematika regionálního rozvoje. Jsou zde vysvětleny pojmy region, ekonomický růst a regionální rozvoj. Z větší části se literární rešerše zaměřuje na průmyslové zóny z hlediska vymezení tohoto pojmu. Zaměřuje se také na instituce, které se zabývají podporou průmyslových zón a v neposlední řadě je zde vymezeno financování průmyslových zón.

Druhá část diplomové práce je zaměřena na základní charakteristiku území ORP Rychnov nad Kněžnou a provedení socioekonomické analýzy. Je zde zaznamenán vývoj obyvatelstva, věková struktura obyvatelstva, vývoj nezaměstnanosti v regionu a jiné. Jsou zde také popsány základní informace o průmyslové zóně a následné provedení SWOT analýzy jak ORP Rychnova nad Kněžnou, tak samotné průmyslové zóny. Bylo zde také prováděno dotazníkové šetření, které probíhalo elektronickou formou dotazování podnikatelských subjektů na území Rychnovska. Tyto dotazníky byly rozeslány ve dvou vlnách s relativně vysokou návratností.

2 Literární rešerše

2.1 Region a regionální rozvoj

Pojem region, je pojmem neurčitým a nelze jej jednoznačně definovat. Nahlíží se na něj jako na komplexní celek jakožto i na celou problematiku regionálního rozvoje. Dochází zde k propojování vědeckých poznatků z oblasti ekonomie a demografie. (Krejčí et al., 2010)

Je však nutné konkretizovat obecné pojetí regionů z hlediska vědeckých účelů. Využívá se k tomu klasifikace regionů. Toušek et al. (2008) klasifikují regiony z hlediska:

- odvětví – regiony fyzicko-geografické, sociálně-geografické a komplexní,
- formy – regiony homogenní (uniformní), nodální (spádové) a plánovací (rozvojové),
- taxonomie – regiony individuální (neopakovatelné) a typologické (opakovatelné).

Neexistuje tedy konkrétní definice pojmu region. Dle zákona č. 248/2000 Sb. Se regionem rozumí: „*Územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona.*“ Zákon dále dělí regiony, které je nutné v rozvoji podporovat. Dělí se na:

- regiony se soustředěnou podporou státu:
 - strukturálně postižené – zde se projevují negativní dopady strukturálních změn
 - hospodářsky slabé – slabý hospodářský a sociální rozvoj
 - venkovské – nízká hustota obyvatelstva, větší zaměstnanost v zemědělství
- ostatní regiony například pohraniční regiony nebo bývalé vojenské prostory.

Dále se člení regiony z hlediska nomenklatury územních statistických jednotek tzv. NUTS, kde NUTS I je stát, NUTS II je hlavní město Praha, NUTS III jsou regiony soudržnosti, LAU 1 jsou okresy a LAU 2 jsou obce.

Obrázek 1: Regiony soudržnosti v ČR

Zdroj: Euroskop, 2009

2.2 Ekonomický růst a ekonomický rozvoj

Pojem rozvoj, je jako takový pojmem neurčitým. Můžeme ho určit pouze na základě nějakých konkrétních hodnotových postojů. Tento pojem je využíván v různých souvislostech například rozvoj regionální, organizační, ekonomický, technický apod. Rozvoj je proces, který má nějaký určitý cíl a musí se přizpůsobovat neustálým změnám. Na jeho začátku většinou stojí odstranění největších nedostatků. Byl dlouho spojován s pojmem ekonomický (hospodářský) rozvoj, a také především s pojmem ekonomický růst. Tyto dva pojmy však musíme odlišovat. (Skokan, 2004)

Ekonomický růst je považován za zvýšení celkového produktu země během určitého časového období. Je měřen jako roční tempo růstu reálného hrubého národního (domácího) produktu HNP (HDP) dané země. Růst HDP se také může projevit, pokud je velká nezaměstnanost. (Skokan, 2004)

Ekonomický rozvoj je chápán jako dlouhodobé zvyšování ekonomického bohatství dané země. Jeho podstata je však podmíněna vznikem určitých ekonomických výrobních aktivit, které vytvářejí další bohatství, poptávku po službách, výrobcích a také zaměstnanost. (Sweeny, 1995)

Mezi hlavní činitele ekonomického rozvoje patří tzv. aktivní podnikatelé, kteří objevili nové ekonomické činnosti. Patří sem také pasivní podnikatelé, dále infrastruktura, která je podporuje z hlediska hmotných či nehmotných zdrojů. Bez podnikatelských firem, výrobních a průmyslových odvětví a také bez samotných podnikatelů by strukturální změny nebyly možné. Tyto změny vytváří prosperitu prostupující všemi společenskými vrstvami. Podnikatelé vznikají ve specifických oblastech prostředí, kde je složité spojení sociálních, politických, kulturních a dalších faktorů, které odlišují jednotlivá území a komunitu žijící na daném území. Podnikatelé jsou souhrnným výrazem pro všechny tyto proměnné. Ať už jde o rozvinuté nebo zaostalé země, má-li být nastartován ekonomický rozvoj, musíme se zaměřit na regionální nebo místní kontext, a hovoříme tedy o regionálním rozvoji. (Skokan, 2004)

„Ekonomický a sociální rozvoj je lokální jev, který se rozvíjí v určitém regionálním prostředí.“ (Skokan, 2004)

Regionální rozvoj je zastupován souhrnem procesů, které probíhají uvnitř regionu. Pro ovlivňování a řízení těchto procesů je tedy nezbytné využívat systémový přístup. Podporou regionálního rozvoje se zabývá regionální politika. (Skokan, 2004)

Regionální politika představuje výkonnou činnost státních i regionálních orgánů a institucí zaměřených na stanovení hlavních strategických cílů v regionálním rozvoji a vytváření postupů a metod, jak bude těchto cílů dosaženo. Mezi hlavní cíle regionální politiky patří podpora regionálního rozvoje orientovaná na vyrovnávání regionálních disparit. Za důležité pokládáme ekonomický rozvoj založený na rozvoji podnikání, které je podpořeno regionální infrastrukturou spolu s rozvojem environmentálním a sociálním, jejich hlavním důvodem je blahobyt lidí. (Skokan, 2004)

2.3 Historie regionálního rozvoje

Základ teorie regionálního rozvoje spočívá v obvyklejších přístupech. Patří sem přístup klasický, keynesiánský, neoklasický, neoliberální a institucionální ekonomický model. (Šilhánková, 2007)

Jednou z nejstarších teorií regionálního rozvoje je tzv. lokalizační teorie. Vznik této teorie lze datovat do počátku 19. století. Zaměřuje se zejména na prostorovou ekonomiku, tzn. hledá základní zákonitosti při lokalizaci ekonomických subjektů. Existuje mnoho pojmů lokalizace. Jeden z nich popisuje lokalizační teorii jako umístění hospodářských subjektů, zařízení a činností produkčního zaměření. V případě organizací, institucí, objektů a aktivit, je prostorová volba, její územní alternativy i důsledky a změny, které lokalizace vyvolává, předmětem ekonomické analýzy. Rozmístění hospodářských subjektů závisí zejména na lokalizačních faktorech. Podle Macháčka, (2008) mezi tyto faktory patří:

- materiálové vstupy,
- dopravní podmínky,
- technická a sociální vybavenost území,
- produkční faktory,
- tržní potenciál,
- regionální politika a další.

Počátky regionálního rozvoje se datují do 30. let 20. století. Jedná se tedy o relativně mladou vědní disciplínu. Regionálnímu rozvoji předcházela ucelená směr, zvaný regionalismus. Tento termín označuje snahu vypořádat se s etnickou a kulturní emancipací na počátku 20. století. Regionalismus je spíše považován za určitou formu hnutí. I toto hnutí prošlo jakousi formou vývoje, jelikož snaha o kulturní ale i jiné sebeurčení malých územních celků byla vyměněna za zkoumání jednotlivých území a jejich cest k vzestupu. Tehdy se pozornost soustřeďovala na schopnosti lidí, ne však tak výrazně jako dnes. Vnímání role jednotlivých aktérů vyvrcholilo ve vytvoření hierarchie úkolů regionalismu, přičemž na vrcholu byly otázky sociální, poté správní, a nakonec kulturní a hospodářské. (Bouček et al., 2006)

Regionální rozvoj, jak již bylo zmíněno, začal být více vnímán až od 30. let 20. století. Přičítá se to snaze o reakci na tehdejší jevy a události, které měly významný dopad na celý svět. Ať už to byl konec první světové války nebo hospodářská krize atp. Regionální rozvoj si tak našel svá nosná témata ve správních, sociálních a hospodářských tématech. (Bouček et al., 2006)

Po konci druhé světové války se podoba regionálního rozvoje začala značně rozvíjet zejména v Evropě. Došlo k tomu zejména vlivem změny politického klimatu a nutností řešit hospodářský vzestup regionů zničených válkou. Politika a ekonomie se tedy staly důležitými tématy v otázce regionálního rozvoje. (Wokoun et al., 2008)

Z kraje 20. století vytvořil Walter Isard novou disciplínu, která se nazývá regionalistika. Jedná se o komplexní studii prostorových jevů, procesů a vztahů mezi nimi, společně s prostorovou organizací společnosti. V období kolem 60. let 20. století se začínají objevovat behaviorální faktory, které postupně nabývají na svém významu. Regionální rozvoj začal být tedy chápán jako regionální identifikace lidí s určitým územím, na kterém žijí. Později se začaly vytvářet regiony, které vznikaly za konkrétními účely. Jednalo se především o oblast veřejné správy a oblast regionálního plánování. Výsledkem tohoto procesu bylo zejména vytvoření středního stupně vlády. (Malinovský & Sucháček, 2006)

Zde vznikla snaha zvýšit efektivitu veřejně-správních činností, a to prostřednictvím moderních manažerských postupů. V druhé polovině 20. století začal význam regionů postupně růst. Například v anglosaských zemích se v 80. letech minulého století dostaly do popředí zájmu právě regiony, které se objevovaly ve všech vědních disciplínách spjatých s prostorem, územním plánováním nebo veřejnou správou. (Potůček et al., 2007)

Z hlediska kvalitativního chápání regionu a regionálního rozvoje se projevil posun zejména v zaměření pozornosti na otázky institucionalizace a politického řízení regionu. V průběhu posledních let se v souvislosti s regionálním rozvojem spojuje také pojem neoregionalismus, jehož hlavní myšlenkou je aktivizace obyvatel. (Wokoun & Mates, 2006)

2.4 Teorie regionálního rozvoje

„Teorie regionálního rozvoje představují ucelený systém, který vysvětluje působení základních faktorů, subjektů, mechanismů a dalších souvislostí regionálního rozvoje.“ (Wokoun et al., 2008)

Podle Blažka & Uhlíře (2011) se teorie regionálního rozvoje rozděluje na dvě skupiny:

- konvergenční (teorie regionální rovnováhy), kde je základním předpokladem vyrovnávání rozdílů mezi jednotlivými regiony,
- divergenční teorie (teorie regionální nerovnováhy), která naopak zastává názor, že rozvoj vede k zvětšování rozdílů mezi regiony.

Další dělení teorií regionálního rozvoje nabízí například Ann Markusen. Rozlišuje induktivní teorii, při které jsou na základě pozorování určitých případů odvozovány obecné závěry a deduktivní teorie, kde se postupuje od obecného k určitým tvrzením a dále také teorie, která zdůrazňuje stranu poptávky a teorie, která zdůrazňuje naopak stranu nabídky. (Wokoun et al., 2008)

Tabulka 1: Vývojové etapy teorie regionálního rozvoje

Obecný přístup	Převažující teorie regionálního rozvoje	Regionální politika
Neoklasický	Teorie regionální rovnováhy, tzv. neoklasické modely	Základní koncept- „dělníci za práci“, používány nástroje zvyšující mobilitu pracovní síly
Keynesiánský	Teorie regionální nerovnováhy, např. teorie kumulativních příčin	„práce za dělníky“, nástroje podporují příliv investic
Neomarxistický	Teorie regionální nerovnováhy, např. teorie nerovné směny	Regionální politika velmi účinná ale za cenu ztráty ekonomické výkonnosti
Neoliberální	Teorie regionální rovnováhy i nerovnováhy, např. nová teorie růstu	„podpora lokální iniciativy“ podpora malých a středních firem
Institucionální	Teorie regionální nerovnováhy, např. teorie průmyslového okrsku	„spolupráce a inovace“ šíření inovací, networking

Zdroj: Blažek & Uhlíř, 2011

Jak je patrné z tabulky 1, teorie regionálního rozvoje vychází z hlavních ekonomických směrů, které jsou rozděleny do pěti okruhů a to neoklasický, keynesiánský, neomarxistický, neoliberální a institucionální.

2.5 Regionální politika

Regionální politika představuje jednu z forem vládních politik, která má za úkol regulovat disparity mezi jednotlivými regiony. Nelze ji však chápat jako samostatný systém, musí fungovat v kontextu s ekonomickou a sociální politikou, jejichž prostřednictvím může dosahovat národních cílů jako je například ekonomický růst. (Stejskal & Kovárník, 2009)

Existuje mnoho definic regionální politiky. Dle Žáka (2002) regionální politika představuje: „*soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů*“

Podle Adamčíka (2000) je hlavním cílem regionální politiky efektivní rozdělování ekonomických, ale také mimoekonomických činností pomocí přímých a nepřímých intervencí státu.

Lze tedy říci, že obecným cílem regionální politiky je zajistit rovnoměrný rozvoj regionů, tak aby docházelo postupně ke snižování hospodářských rozdílů mezi jednotlivými regiony a tím tedy přispívat k celkovému rozvoji země. Každý region má své specifické problémy, může sem patřit například nedostatek podnikatelských aktivit nebo nedostatečná technická infrastruktura. Cíle regionální politiky tedy vychází z těchto konkrétních problémů vybraných regionů. Dle Wokouna et. al (2008) existují dva přístupy k regionální politice:

- tradiční přístup (exogenní), který vychází ze státní regulace problémových oblastí. Je založen na snižování socioekonomických rozdílů mezi regiony a následnou tvorbu rovnocenných podmínek pro tyto regiony. Převahu zde tvoří sociální cíle. Na základě typu daného regionu jsou vypracovávány státní a regionální programy rozvoje. Může se jednat o depresivní, zaostávající nebo přetížené regiony. Mezi hlavní nástroje regionální politiky pak patří přímá i nepřímá podpora soukromého kapitálu, regulace rozmístění státních podniků, omezení lokalizace soukromých firem v přetížených regionech nebo budování infrastruktury.

Zde jsou pak využívány přerozdělovací procesy. Tento přístup byl využíván zejména do první poloviny 70. let 20. století,

- akcelerační (endogenní) přístup, který je využíván od 2. poloviny 70. let 20. století až po současnost. Zde jsou rozlišovány dva typy modelů. Kde první klade důraz na akumulaci lidského kapitálu a druhý na akumulaci znalostního kapitálu.

Z hlediska principu regionální selektivnosti dělí Krejčí a kol. (2010) regionální politiku na:

- „strategickou“ – hlavním cílem je dosažení konkurenceschopného státu
- „pojišťovací“ – důraz kladen na vnitřní posílení soudržnosti státu (v současné době více využíváno)

Nástroje ekonomického rozvoje naplňují cíle regionální politiky. Je však nutné věnovat pozornost tomu, aby jednotlivé nástroje odpovídaly dané situaci v určitém regionu. Důležitý je soulad mezi využíváním nástrojů a konečným výsledkem. (Stejskal & Kovárník, 2009)

Dle Armstronga a Taylora (2000) se nástroje regionální politiky člení na:

- Makroekonomické, které efektivně alokují agregátní příjmy a výdaje. Jejich používání reguluje národohospodářská politika. Jsou zde využívány nástroje fiskální a monetární politiky.
- Mikroekonomické nástroje, které ovlivňují lokalizaci ekonomických subjektů pomocí alokace kapitálu a pracovní síly.

Autoři Wokoun et. al (2008) člení nástroje regionální politiky na:

- finanční – patří sem například neinvestiční a investiční pobídky, kapitálové podílctví atd.
- nefinanční nástroje – mezi které patří administrativní nástroje, institucionální nástroje, věcné a ostatní nefinanční nástroje jako je poradenství, propagace atd.

2.6 Současné pojetí regionální politiky

Současné pojetí regionální politiky vychází z endogenního přístupu. Důraz je kladen na využití a mobilizaci endogenního potenciálu. Hlavním cílem je snižování rozdílů mezi lokální, regionální a celostátní politikou. Mezi další cíle patří podpora spolupráce aktérů veřejného a soukromého sektoru. Je kladen velký důraz na strategické plánování, kvantifikovatelnost cílů a monitorování a hodnocení účinnosti a efektivnosti. Výše napsané lze kvalifikovat jako trendy regionální politiky 21. století. (Balžek & Uhlíř, 2011)

Na regionální rozvoj dále také působí určité faktory, které dělíme na exogenní (takové, které působí na region zvnějšku) a endogenní (které působí na regionu zevnitř a ovlivňují konkurenceschopnost regionů). Skokan (2003) definuje hlavní okruhy exogenního rozvoje jako:

- zázemí daného kraje – vztahy se sousedními regiony z hlediska dopravy, migrace obyvatelstva nebo poskytování služeb a obchodu,
- centrální veřejná správa – zejména vliv státních institucí na region (zaměstnanost, ekonomika a regionální rozvoj)
- instituce EU – vliv regionální politiky EU na dané regiony

Dále Skokan (2003) rozlišuje okruhy endogenního rozvoje:

- poloha regionu – z hlediska dopravní dostupnosti, lokalizace regionu,
- příroda – přírodní zdroje,
- obyvatelstvo – vývoj obyvatelstva, vzdělanost, počet, věková struktura atd.,
- ekonomika daného regionu – rozdílnost mezi jednotlivými regiony, cestovní ruch, sektorová a odvětvová struktura,
- pracovní trh – nabídka pracovních pozic, zaměstnanost a nezaměstnanost
- veřejná správa – vliv lokální instituce na rozvoj regionu
- školství – dostupnost a kvalita, úspěšnost absolventů škol na trhu práce, realizace vzdělávacích kurzů.

2.7 Vymezení pojmu průmyslová zóna

Průmyslová zóna označuje dle Programu na podporu „*ucelené souvislé území přibližně obdélníkového tvaru, vymezené v závazné části schváleného územního plánu či schváleného územního plánu obce jako území současně zastavěné převážně objekty pro průmyslovou výrobu, obchod, služby nebo jako zastavitelné území vhodné převážně pro umístování průmyslové výroby, obchodu a služeb.*“ (MPO, 2007)

Dále také Program uvádí, že pokud nebyla průmyslová zóna vytvořena přímo pro významného investora, tak musí splňovat podmínku minimální výměry 10 ha ve volném území nebo 5 ha v zastavěném území. Za průmyslovou zónu lze také považovat vědeckotechnický park. Průmyslový park neboli zóna, je koncepčně založené území, které funguje jako celek. Podniky uvnitř využívají společné služby, které fungují na tržním principu a které poskytuje správce daného parku (zóny). (Kulla, 2004)

Předchůdci těchto průmyslových zón jsou tzv. průmyslové parky, které vznikali na počátku 20. století ve Velké Británii a Spojených státech v důsledku obchodování s pozemky. Vlastníci se zejména snažili prodávat své pozemky jako zemědělské. Vidina zvýšit svůj zisk však postupem času způsobila to, že vlastníci začali prodávat své pozemky i pro jiné účely než zemědělské. Byla zde také snaha o zřízení související infrastruktury, které pozemek více zhodnotila. Vznikaly dvě varianty průmyslových parků (Toušek & Víturka & Toney, 2002):

- Klasické průmyslové zóny
- Vědeckotechnické parky

2.8 Historie průmyslových zón a jejich podpora

Současné průmyslové zóny jsou zajisté důležitým „porevolučním“ fenoménem, i když nejsou otázkou posledních dvaceti let. Obdobou dnešních průmyslových zón jsou tzv. územně výrobní komplexy, které soustřeďují na jednom místě několik průmyslových závodů, bez existence vnitřních vztahů mezi jednotlivými subjekty. (Hladík & Hlaváček, 2013)

Přestože jsou průmyslové zóny zcela standartním nástrojem vyspělých zemí, sloužícím zejména pro přilákání zahraničních investorů, dá se říci, že Česká republika v tomto ohledu poněkud dlouho zaostávala. (Toušek et al., 2008)

Například Polsko se snažilo zakládat speciální průmyslové zóny s přesně vymezenými kritérii investičních pobídek, které byly nedílnou součástí určitých pravidel pro podnikání v těchto zónách. Na základě velkého rozsahu byl systém investičních pobídek zpočátku omezen, z hlediska intervence EU. Takového investiční pobídky zahrnovaly mimo jiné 20letou daňovou úlevu, případně také vytvoření sta nových pracovních příležitostí, dále nárok na daňové prázdniny a dalších deset let padesátiprocentní snížení daní. (Kunc & Toušek, 2001)

K tomu také ještě každá průmyslová zóna nabízela své speciální pobídky. Do počátku roku 1998 bylo zřízeno celkem 17 průmyslových zón na území Polska. Maďarsko se také snažilo budovat speciální ekonomické zóny, ale nebylo schopné nabízet až tak rozsáhlý systém investičních pobídek. Prostředky k čerpání až do výše 33 % z celkových nákladů projektu, bylo možné čerpat z podpůrného fondu, který zřídila maďarská vláda. Tyto prostředky sloužily k rozvoji technické infrastruktury. Dále také bylo garantováno státem poskytnutí půjčky pro rozvoj dané průmyslové zóny, a to až do výše 50 % nákladů. Mimo jiné se maďarská vláda zaměřovala také na nezaměstnanost. V rámci podpory nabízela prostředky ve výši 50–100 % ročního platu zaměstnance po dobu jednoho roku. O takovouto podporu mohl požádat investor, který vytvořil nejméně 500 pracovních míst v průmyslovém oboru. Ke konci roku 1998 bylo na území Maďarska evidováno 98 průmyslových zón. (Kunc & Toušek, 2001)

Náš stát se začal na počátku 90. let soustředit na podporu průmyslových zón prostřednictvím dotačního systému. Hlavním důvodem může být potřeba restrukturalizace průmyslu České republiky, dále také zvýšení konkurenceschopnosti v mezinárodním trhu z hlediska přímých zahraničních investic a v neposlední řadě potřeba zaměřit se na problém se zvýšenou nezaměstnaností. Tyto důvody byly hlavním startérem pro vybudování systému investičních pobídek, ale také pro přípravu průmyslových ploch, které umožňují investorům rychlejší začátek podnikání, což představuje nové možnosti v umístění investičních záměrů v České republice. Mnoho měst začalo budovat průmyslové zóny již v první polovině 90. let. (Pochtilová, 2010)

Díky zájmu domácích a zahraničních investorů se začala vyvíjet podpora rozvoje průmyslových zón. V zaostalých regionech je tato podpora vhodná zejména pro vývoj místní ekonomiky. Je to zejména místní samospráva, která dává podnět ke vzniku nových průmyslových zón, a to z toho důvodu, že tyto projekty není možné realizovat pouze z vlastních zdrojů. Pokud vezmeme v úvahu financování projektu pouze z rozpočtu města, mělo by to za následek zadlužení tohoto města, a to na velice dlouhou dobu. (Kunc & Toušek, 2001)

2.9 Instituce podporující průmyslové zóny

V této kapitole budou popsány hlavní instituce, zabývající se podporou průmyslových zón. Mezi tyto instituce patří především ministerstvo průmyslu a obchodu, agentura CzechInvest, CzechTrade, ministerstvo pro místní rozvoj, hospodářská komora ČR, centrum pro regionální rozvoj a regionální rozvojové agentury.

Ministerstvo průmyslu a obchodu je hlavním orgánem státní správy, který má vymezenou působnost danou zákonem č.2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jeho činnosti řídí Ústava a právní předpisy České republiky. Jedná se o ústřední orgán pro: (MPO, 2007)

- Průmyslovou politiku, obchodní politiku ve smyslu jednotného trhu EU, dále také energetickou politiku a tvorbu ucelené surovinové politiky při využívání nerostného bohatství.
- Podporu podnikání v oblasti zpracovatelského průmyslu, včetně využití evropských fondů v této oblasti.
- Ochranu zájmů spotřebitelů, co se týče evropské spotřebitelské politiky.
- Podporu malých a středních podniků a využívání evropských fondů v oblasti živnostenského podnikání
- Technickou normalizaci, elektronické komunikace, poštovní služby aj.

Ministerstvo průmyslu a obchodu má také na starost hned několik organizací. Patří sem: Česká obchodní inspekce, Puncovní úřad, Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, Agenturu na podporu obchodu CzechTrade atd. (MPO, 2016)

V případě **Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest** se jedná o příspěvkovou organizaci, která je podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. Je zaměřená na posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky, a to prostřednictvím podporování podnikatelské infrastruktury, inovací a zejména malých a středních podniků. Tato agentura slouží ke zjednodušení komunikace mezi státem, podnikateli a EU. Zabezpečuje celou oblast podpory podnikání zejména ve zpracovatelském průmyslu jak z prostředků EU, tak z veřejných prostředků státního rozpočtu. Dále poukazuje na Českou republiku jako na vhodnou lokalitu pro umístování mobilních investic. Je jedinou organizací, která má právo nadřízeným orgánům předkládat žádosti o investiční pobídky. Pomocí svých služeb a rozvojových programů přispívá agentura CzechInvest k rozvoji domácích firem, investorů a vůbec podnikatelského prostředí. Mezi služby nabízené touto agenturou patří například: podávání informací o podpoře malých a středních podniků, zavádění dotačních programů financovaných EU a státem, formální poradenství k projektům aj. (CzechInvest, 2004)

V oblasti průmyslových zón působí agentura již od roku 1998, kdy se začal realizovat právě Program na podporu rozvoje průmyslových zón. Následně v roce 2006 byl schválen Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury, díky němuž se pokračuje v podporování výstavby a rozvoje podnikatelských nemovitostí a regenerace brownfieldů. (CzechInvest, 2004)

Za rok 1998-2007 získalo podporu celkem 103 průmyslových zón. Za tuto dobu bylo do jejich rozvoje státem věnováno 8,9 mld. Kč a ze správy pozemkového fondu na ně bylo převedeno 605 hektarů. Vzniklo tedy 4 201 hektarů průmyslových zón. (CzechInvest, 2004)

Obrázek 2: Podpořené průmyslové zóny od r. 1998

Zdroj: CzechInvest, 2004

Na obrázku 2 vidíme průmyslové zóny, které získaly podporu. Mezi nimi je i průmyslová zóna Kvasiny, pod bodem 37. Tato průmyslová zóna bude blíže popsána v praktické části diplomové práce. Je však nutné podotknout, že určit přesný počet průmyslových zón v České republice je složité. Neexistuje totiž žádný limit pro vymezení průmyslové zóny.

Tabulka 2: Vývoj průmyslových zón v letech 1998-2007

		Vývoj v letech 1998 - 2007									
Rok		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Průmyslové zóny		2	20	46	58	71	79	89	92	102	103
Investoři		0	36	67	131	166	208	284	360	398	520

Zdroj: Šleichrtová, 2011

Z tabulky 2 je patrné, že průmyslových zón v České republice postupem času stále přibývá a s nimi i počet investorů, kteří se do průmyslových zón dostávají. Jsou zde uvedeny průmyslové zóny od roku 1998, kdy byl přijat Program na podporu průmyslových zón.

V roce 1997 byla Ministerstvem průmyslu a obchodu zřízena proexportní **agentura CzechTrade**. Cílem bylo poskytovat služby, které budou zaměřené na zlepšování výsledů zahraničního obchodu ČR. Hlavním úkolem této agentury je pomáhání českým vývozcům v prosazování se na zahraniční trh a rozvíjet tak jejich exportní aktivity. Prvořadým úkolem agentury CzechTrade je tedy usnadnění exportérům vstup na mezinárodní trh, včetně úspory jejich času a nákladů. V současné době má CzechTrade 33 zahraničních kanceláří, které působí v 35 zemích a které mapují obchodní příležitosti a poskytují individuální asistenční služby. Mezi tyto služby patří například:

- poradenské, asistenční a informační služby o zahraničních kancelářích,
- poptávky a informace ze zahraničních trhů,
- exportní vzdělávání.

CzechTrade se dále může pochlubit prvenstvím v získání jakosti ISO 9001:2002 a jejím každoročním obhajováním. (CzechTrade, 2009)

Mezi další významnou organizaci podporující průmyslové zóny patří **Ministerstvo pro místní rozvoj**. Bylo zřízeno 1.listopadu 1996 a je ústředním orgánem pro regionální politiku, politiku bydlení, rozvoje bytového a domovního fondu, nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování, stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví. Dále ministerstvo pro místní rozvoj spravuje finanční prostředky, které jsou učeně k zabezpečení regionální politiky a politiky bydlení. V neposlední řadě koordinuje činnosti ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012)

Je také Národním koordinačním orgánem stanovující jednotný rámec pro řízení a provádění pomoci poskytované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Zabezpečuje činnosti spojené s Kohezní politikou EU v ČR. Tato politika je zaměřená na odstraňování rozdílů mezi jednotlivými regiony ČR. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012)

Dalším orgánem zastupující podnikatelskou veřejnost a podporující všechny podnikatelské oblasti kromě zemědělství, potravinářství a lesnictví je **Hospodářská komora České republiky**. Jejím hlavním úkolem je vytváření příležitostí pro podnikání. Dalším cílem hospodářské komory je prosazovat a podporovat opatření, která přispívají k rozvoji podnikání v České republice a tím přispívat k celkové ekonomické stabilitě státu. (Hospodářská komora ČR, 2009)

Hospodářská komora ČR má za úkol informovat o hospodářských podmínkách a ekonomickém vývoji státu, zajišťovat hospodářský styk se zahraničím, poskytovat své členské základně i podnikatelské veřejnosti poradenské a konzultační služby aj. (Hospodářská komora ČR, 2009)

Ministerstvo pro místní rozvoj zřídilo příspěvkovou organizace. Touto organizací je **Centrum pro regionální rozvoj ČR**. Jejím hlavním úkolem je podpora regionální politiky a podpora a monitorování sociálního a hospodářského rozvoje v regionech. Dále také zajišťuje aktivity spojené s dotačními programy Evropské unie vypsáné pro Českou republiku. Mimi jiné také metodicky řídí výstavbu a provoz Regionálního informačního servisu. Tento informační servis představuje souhrn regionálních dat z území celé České republiky. Tyto bezplatně zpřístupněné údaje charakterizují životní prostředí, administrativní členění, samosprávu, veřejnou správu, hospodářské prostředí a mnohé jiné. (Centrum pro regionální rozvoj ČR, 2011)

Organizace, usilující o systematický rozvoj příslušného regionu se nazývají **Regionální rozvojové agentury**. Jejich hlavním cílem je podpořit zahraniční investice. Snaží se o získání respektu mezi partnery a dosažení akceptace a plnění úlohy garanta kvalitní spolupráce rozvojových aktivit v regionu. Mezi hlavní poslání této agentury patří podpora hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje regionu. V současnosti existuje v České republice 18 Regionálních rozvojových agentur viz obrázek 2 (Ježek, 2007)

Obrázek 3: Regionální rozvojové agentury v ČR

Zdroj: Ježek, 2007

2.10 Financování průmyslových zón

V České republice odstartovala podpora výstavby průmyslových zón v roce 1998. V minulosti zde byl nedostatek nemovitosti určených pro podnikání což brzdilo příliv investic. Navzdory tomu Česká republika představovala pro investory velmi lákavé podnikatelské prostředí. Nyní je Česká republika protkána hustou sítí průmyslových parků napříč všemi regiony. Veřejná podpora je soustředěna především na oživení brownfieldů.

Program na podporu rozvoje průmyslových zón (1998-2005)

Program na podporu rozvoje průmyslových zón jako první definoval pravidla poskytování podpory. Tato podpora byla prvotně určena obcím, svazkům obcím a krajům. Formu podpory představovaly dotace a finanční výpomoci plynoucí ze státního rozpočtu. Dále to také mohla být forma bezúplatných či zvýhodněných převodů státního majetku, což mělo přispět k rozvoji průmyslových zón. Samozřejmostí tohoto programu byl vznik nových pracovních příležitostí a dále zvýšení konkurenceschopnosti investičního prostředí daného regionu. (Horáková, 2004)

V čele tohoto programu stálo Ministerstvo průmyslu a obchodu, podpora byla poskytována mj. ze státního rozpočtu a měla být určena na projekty výstavby a také regenerace průmyslových zón a k tomu příslušné infrastruktury. (Horáková, 2004)

Tabulka 3: Program na podporu rozvoje průmyslových zón (1998-2005)

Rok	Výše dotace ze státního rozpočtu	Celková výměra	Podpořené průmyslové zóny
1998	55,5 mil. Kč	52,5 ha	průmyslové zóny v Karviné a Bystřici
1999	167,5 mil. Kč	336 ha	zóny v 18 obcích, v sedmi PZ přislíbeno 2900 nových pracovních míst
2000	393,3 mil. Kč	598 ha	34 projektů PZ, investiční pobídky (Hranice na Moravě)
2001	519 mil. Kč	643 ha	současně zahájena příprava první strategické PZ v Kolíně (300 ha)
2002	1 277 mil. Kč	žádná data	prioritou podpora strategických PZ + příprava prvního projektu regenerace brownfieldů
2003	854,547 mil. Kč	1 076 ha	podpora účasti privátního sektoru + podpora rozvojových společností; připraveno 11 PZ
2004	1 042 mil. Kč	1 232 ha	příprava nemovitostí pro pobídkové investory, 13 PZ + 7 PZ v rámci převodu pozemků ve vlastnictví státu a správě Pozemkového fondu ČR
2005	1 367 mil. Kč	1 597 ha + 46,6 ha	14 PZ + 7 PZ v rámci převodu pozemků ve vlastnictví státu a správě Pozemkového fondu ČR

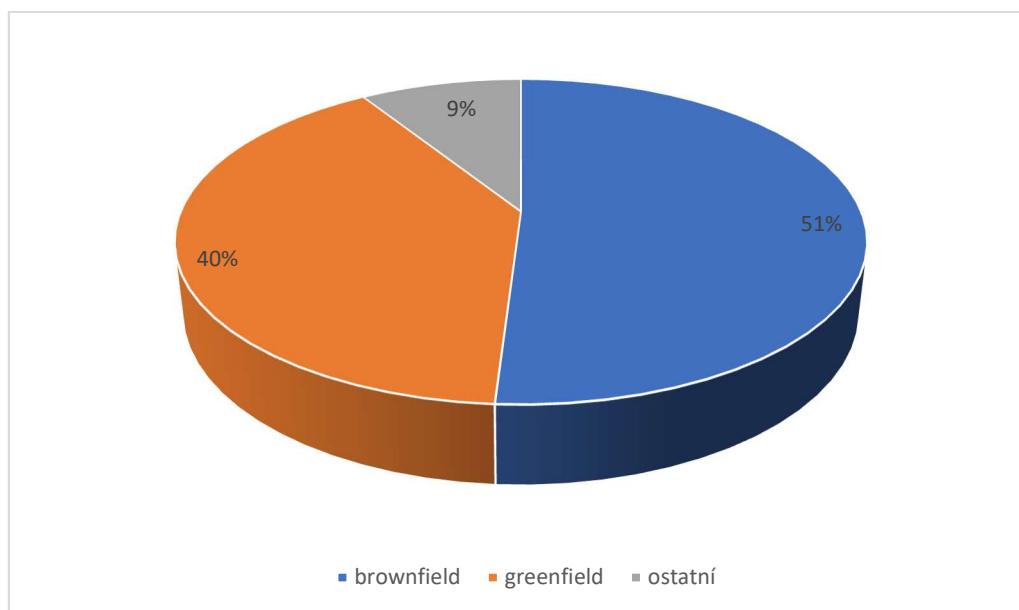
Zdroj: vlastní zpracování dle CzechInvest, 2006

Operační program průmysl a podnikání – program Reality (2004-2006)

Tento program byl vyhlášen Ministerstvem průmyslu a obchodu v roce 2004. Hlavním cílem byla podpora českých firem zejména ve zpracovatelském průmyslu. Tento operační program se dále skládá z 11 dalších podprogramů. Jedním z těchto podprogramů je program Reality. O administraci podprogramů se stará jak agentura CzechInvest, tak Českomoravská záruční a rozvojová banka. Do programu Reality bylo v roce 2004 zapojeno celkem 82 zón. (MPO, 2010)

Tento program umožňoval získání finančních prostředků určených na výstavbu a rozvoj podnikatelských zón, na regeneraci území nebo také rekonstrukci či výstavbu objektů ve zpracovatelském průmyslu. Celkem bylo v tomto programu schváleno 114 projektů a celková požadovaná částka dotace činila 2,1 mld. Kč. Největší zájem z hlediska typu projektu byl o rekonstrukci objektu. Z hlediska podpořených projektů tvoří 40 % greenfieldy, 51 % brownfieldy a 9 % ostatní plochy viz graf 1. (MPO, 2010)

Graf 1: Podpořené greenfieldy a brownfieldy v rámci programu Reality

Zdroj: vlastní zpracování dle MPO, 2010

Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury (2006-2010)

Tento program navázal v roce 2006 na končící Program na podporu rozvoje průmyslových zón. Hlavním cílem byla podpora obcí, svazkům obcí a krajům co se týče regenerace nemovitostí pro podnikání včetně infrastruktury. Tato podpora byla poskytována formou přímých dotací či návratné finanční výpomoci. Hrál zásadní roli ve zkvalitnění podnikatelského prostředí a zlepšení dopravní infrastruktury a životního prostředí. Měl přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti investičního prostředí zejména v hospodářsky slabých nebo strukturálně postižených regionech. Dále měl vytvářet předpoklady pro vznik pracovních míst a zajistit prostřednictvím regenerace nevyužívaných nemovitostí trvale udržitelný rozvoj v ČR. Správcem bylo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Předmětem podpory se staly obce a kraje, které se označovaly jako rozvojové společnosti. (MPO, 2007)

Rozvojová společnost je definovaná jako právnická osoba, jejímž předmětem podnikání jsou živnosti přímo spojené s rozvojem ČR. V roce 2006 bylo rozděleno ze státního rozpočtu celkem 1,6 miliardy korun, které sloužily na podporu 2 223 zón. V roce 2007 se začaly připravovat strategické průmyslové zóny Kvasiny, Most-Havran, Triangle, Nošovice, Holešov a Mošnov. (MPO, 2007)

Operační program Podnikání a inovace – program Nemovitosti (2007-2013)

Operační program Podnikání a inovace (OPPI) byl pokládán za základní programový dokument z hlediska čerpání finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Tento operační program řídilo Ministerstvo průmyslu a obchodu a díky němu byla z ERDF poskytována podpora českým podnikatelským subjektům. Byl postaven na základech Lisabonské strategie, jejíž prvotním cílem bylo dosažení vysokého hospodářského růstu a také zaměstnanosti s ohledem na princip trvale udržitelného rozvoje. Podpora plynula z Programu Nemovitosti, který byl realizován v rámci OPPI a byl zaměřen na Prioritní osu 5 „Prostředí pro podnikání a inovace“. Finanční podpora byla mimo podnikatelských zón dále zaměřena na rekonstrukci staveb a staveb nových nájemných objektů ve zpracovatelském průmyslu. Další možnosti financování bylo zaměřené na strategické služby a technologická centra. (MPO, 2014)

Hlavním cílem programu Nemovitosti bylo podporovat vznik podnikatelských nemovitostí a jejich následný rozvoj. Dále rozvíjet infrastrukturu s nimi spojenou a v neposlední řadě přispívat ke vzniku funkčního prostředí v oblasti nemovitostí a zlepšení investičního prostředí v České republice. Program se zaměřoval nejvíce na projekty, které byly v hlavních fázích životního cyklu, tj. příprava, výstavba, rozvoj a regenerace nemovitosti. Největší důraz byl však kladen na rekonstrukci nemovitosti. Žádost o dotaci probíhala ve dvou stupních: (CzechInvest, 2014)

1. Registrační žádost – zde se posuzovala základní kritéria pro splnění podmínek žádosti z hlediska ekonomické situace žadatele a finanční náročnost projektu.
2. Plná žádost – tato žádost se musela podat do 10 měsíců od přijetí žádosti registrační. Zde se detailně posuzoval projekt a jeho doporučení ke schválení.

Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Tento operační program poskytoval evropské dotace pro investiční projekty v Královéhradeckém, Libereckém a Pardubickém kraji, které tvoří NUTS II Severovýchod. V programovém období 2007-2013 zde bylo k čerpání přes 671 mil. Eur. Tento program sloužil jako nástroj k naplňování cílů Evropské unie a její politiky hospodářské a sociální soudržnosti. (Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, 2014)

Pro NUTS II Severovýchod a jeho operační program je relevantní Cíl 1 – Konvergence. ROP SV je dále rozdělen do pěti prioritních os, které jsou členěny na 12 oblastí podpory. (Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, 2014)

Problematika průmyslových zón spadá do Prioritní osy 4, jejíž hlavním cílem je rozvoj podnikatelského prostředí. Pro prioritní osu 4 byla vyčleněna 4 % z celkových finančních prostředků programu, což činí 26,2 mil. Eur. Tato osa se dále člení na dvě oblasti podpory, a to Podpora rozvoje infrastruktury a pro podnikání a Podpora rozvoje spolupráce firem se středními školami a učilišti, dalšími regionálními vzdělávacími institucemi a úřady práce, rozvoj inovačních aktivit regionu. Cílem té první oblasti podpory bylo zlepšení a rozšíření využitelnosti nemovitostí, které byly určeny pro podnikatelské aktivity. V této oblasti mohly žádat o dotaci podnikatelské subjekty. Mezi podpořené projekty patří například revitalizace a regenerace brownfieldů a tako napojení nově vzniklých, ale také stávajících průmyslových zón na dopravní a technickou infrastrukturu. Cílem druhé oblasti podpory bylo zlepšení spolupráce regionální aktérů v oblasti zlepšování podmínek na trhu práce pro nové absolventy škol a také vytváření prostředí pro rozvoj inovací. Dotaci zde mohly získat kraje, střední školy a organizace zřizované nebo zakládané krajem. Jako příklad lze uvést investice do zlepšení vybavení učeben jak z hlediska technické, tak materiálové stránky. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2012)

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (2014-2020)

Tento operační program schválila vláda ČR svým usnesením dne 14.6.2014. Jedná se o základní programový dokument Ministerstva průmyslu a obchodu z hlediska čerpání finančních prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj v programovém období kohezní politiky EU 2014-2020. Základním cílem programu je dosáhnout konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky, která bude založená na znalostech a inovacích. OPPIK se skládá z pěti prioritních os, které pokrývají 12 investičních priorit v rámci 5 tematických cílů dle nařízení Evropského parlamentu a Rady EU. Ke každé prioritní ose náleží jeden či více specifických cílů, s výjimkou prioritní osy 5. Tyto cíle jsou stanoveny řídicím orgánem. (MPO, 2014)

V rámci prioritní osy 2 Rozvoj podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků je možné podporovat podnikatelské zóny, přičemž je podpora vázána na efektivní využití brownfieldů. Hlavním cílem podpory je modernizace výrobních provozů, rekonstrukce zastaralé infrastruktury a brownfieldů včetně jejich přeměny na moderní podnikatelské subjekty. Podle ministerstva průmyslu a obchodu, (2014) jsou vymezeny tři podporované aktivity, na které je možné čerpat dotaci:

- Projekt regenerace zóny – přeměna brownfieldů na podnikatelskou zónu
- Projekt rekonstrukce nájemního objektu – rekonstrukce brownfield na podnikatelský objekt určený následně k pronájmu
- Projekt rekonstrukce objektu – rekonstrukce brownfieldů na podnikatelský objekt

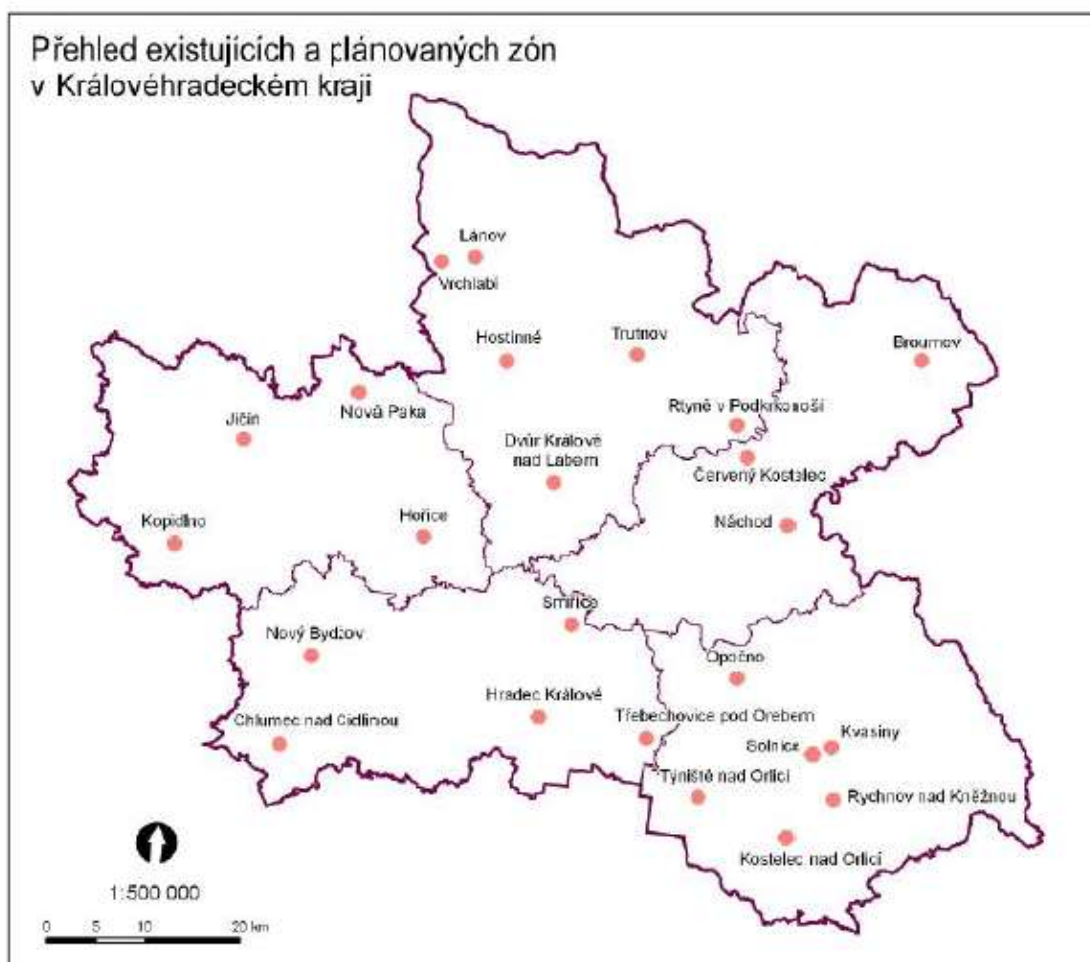
2.11 Průmyslové zóny v Královéhradeckém kraji

Královéhradecký kraj je charakteristický svým bohatě rozvinutým cestovním ruchem a také zemědělsko-průmyslovou rozmanitostí. Intenzivní zemědělství je soustředěno do oblasti Polabí, průmysl pak do velkých měst. Na území Královéhradeckého kraje zasahuje národní park Krkonoše, který se vyznačuje největší koncentrací cestovního ruchu v České republice. Dále se zde nachází CHKO Broumovsko, Orlické hory a Český ráj. Co se týče průmyslu, převažuje průmysl zpracovatelský, konkrétně textilní výroba a výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení. Královéhradecký kraj však v rámci České republiky nehraje až tak významnou roli v oblasti průmyslu. Podíl na tržbách průmyslových podniků v roce 2008 činil pouhých 3,4 %. (Šleichrtová, 2011)

V současné době je vymezených průmyslových zón v Královéhradeckém kraji celkem 12. Jsou charakteristické svou různorodou velikostí s tím, že převládají zóny s menší rozlohou (20-50 ha). Tyto zóny jsou málo využívané a mají velké rezervy. Vysoká nabídka zón převyšuje jejich poptávku. Tento vysoký počet průmyslových zón byl při plánování v minulých letech pokládán za běžnou potřebu pro zajištění konkurenčního prostředí. Lze tak předpokládat, že konkurence již při výběru navrhovaných rozvojových zón fungovala a v budoucím vývoji dojde k poklesu počtu a rozloh průmyslových zón, těch, které byly neúspěšné. (Feuchter, 2017)

Příklady takového postupu již existují. Nemusí to však platit pro zóny, které nebyly doposud využité naplno. V budoucnosti mohou být využity například vlivem dostavby dopravní infrastruktury aj. Redukce počtu a rozlohy zón má své ekonomické důvody. Území, které je zastavěno nevyužívanou průmyslovou zónou může být zužitkováno jinak a z ekonomického hlediska tak vzniká nežádoucí stav. (Feuchter, 2017)

Obrázek 4: Přehled existujících a plánovaných zón v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Centrum pro regionální rozvoj ČR, 2011

Tabulka 4: Průmyslové zóny v Královéhradeckém kraji

Průmyslové zóny		
Název	Funkční náplň	Rozloha
Červený Kostelec – Lhota – Stolín	výrobní služby nezatěžující životní prostředí	48 ha
Hradec Králové – Plačice	výroba bez negativního vlivu na okolí	15, ha
Jičín průmyslová zóna I, II, III	průmysl, sklady	70,9 ha
Kopidlno – Průmyslová zóna	lehký průmysl	84 ha
Lánov – Kovársko	služby, lehký průmysl	30 ha
Nový Bydžov – Zábědov	výroba, skladování, těžký i lehký průmysl	47 ha
Opočno – Podzámčí I, II	sklad, služby, lehký průmysl	24 ha
Rychnov nad Kněžnou – Lipovka	industriální zóna, drobná výroba	49,6 ha
Smiřice – Průmyslová zóna	průmyslová zóna šetrná k prostředí	54 ha
Solnice – Jih	administrativa, garáže, skladování	37 ha
Trutnov – Krkonošská	komerční zařízení, lehký průmysl	22,6 ha
Žaclěř	plochy pro skladování	21,3 ha
Kvasiny – Průmyslová zóna	automobilní průmysl	49 ha

Zdroj: vlastní zpracování dle Feuchter, 2017

Z tabulky č. 4 je patrné, že v Královéhradeckém kraji převládají průmyslové zóny se zaměřením na lehký průmysl, přičemž nejrozsáhlejší zónou je Kopidlno – Průmyslová zóna, která se rozkládá až na 84 ha území. Průmyslová zóna Kvasiny, která bude podrobněji zkoumána v praktické části diplomové práce se má rozlohu necelých 50 ha.

3 Cíl a metodika práce

Hlavní cíl

Hlavním cílem diplomové práce je zjištění významnosti automobilky Škoda Auto se závodem v Kvasinách na působení ekonomického rozvoje okresu Rychnov nad Kněžnou. Uvedení hlavních přínosů, ale také negativních dopadů z hlediska existence průmyslové zóny, na vybraný region. Dále na základě získaných informací zhodnotit současné fungování průmyslové zóny Kvasiny a popřípadě navrhnout řešení ke zlepšení fungování.

Struktura práce

1. Výběr zkoumané problematiky

Nejprve proběhl výběr zkoumané problematiky. V současné době zažívají průmyslové zóny velký rozvoj. Tento rozvoj průmyslových zón s sebou nese určité následky ať už jsou pozitivní či negativní. Byla tedy soustředěna pozornost na průmyslovou zónu Kvasiny, která je tvořena dominantním strategickým investorem automobilkou Škoda Auto a.s. se závodem v Kvasinách a na její vliv na ORP Rychnov nad Kněžnou.

2. Studium odborné literatury

Dále probíhalo studium odborné literatury. Zde byla získána primární data o zkoumané problematice. Jedná se o základní problematiku průmyslových zón, jejich charakteristiku, financování, ale také například organizace, které průmyslové zóny podporují. Literární rešerše byla také zaměřena na regionální rozvoj.

3. Socio-ekonomická analýza ORP Rychnova nad Kněžnou

V praktické části diplomové práce byla prováděna socio-ekonomická analýza ORP Rychnova nad Kněžnou, která sloužila k seznámení se zkoumaným územím. Data byla získána z českého statistického úřadu a následně byla zaznamenána do tabulek a grafů.

4. Seznámení s průmyslovou zónou Kvasiny

Následovalo seznámení s průmyslovou zónou Kvasiny, kde bylo popsáno její základní působení a vývoj.

5. SWOT analýza ORP Rychnova nad Kněžnou a průmyslové zóny Kvasiny

K vyhodnocení situace na Rychnovsku přispěla konečná SWOT analýza, která vycházela ze subjektivního pohledu na situaci v daném okrese. Zde byly určeny silné stránky, slabé stránky, příležitosti a ohrožení zkoumaného území. Průmyslová zóna Kvasiny byla následně také zhodnocena pomocí SWOT analýzy.

6. Dotazníkové šetření

K vyhodnocení situace v ORP Rychnov nad Kněžnou sloužilo dotazníkové šetření, které probíhalo ve městech, spadajících pod tento správní celek. Dotazníky byly rozesílány elektronickou formou a byly zaměřeny na ekonomické subjekty působící v regionu. Bylo zde zjišťováno vnímání existence průmyslové zóny na zkoumaném území. Otázky měly otevřenou i uzavřenou formu s možností odpovědět například pouze Ano nebo Ne. Dotazník byl anonymní, předpokládalo se, že pokud firmy nebudou uvádět název své společnosti, nebudou tak zdrženlivé v odpovědích. První část dotazníku byla zaměřena na základní údaje o podniku, co se týče velikosti a právní formy podnikání. V další části byl zkoumán postoj ekonomických subjektů k existenci průmyslové zóny, ale také například vnímání samotné veřejné správy, která zde působí. Získaná data byla zaznamenána do tabulek a grafů. Využit byl program Microsoft Excel.

Hypotézy

Před zahájením zpracovávání diplomové práce byly stanoveny dvě základní hypotézy, které budou v jejím závěru potvrzeny či vyvráceny:

H1: Průmyslová zóna Kvasiny je přínosem z hlediska zaměstnanosti v regionu.

H2: Průmyslová zóna Kvasiny nemá negativní dopady na malé a střední podniky působící v regionu.

4 Praktická část

4.1 Socioekonomická analýza ORP Rychnov nad Kněžnou

Tato diplomová práce se ve své praktické části bude zabývat vlivem průmyslové zóny Kvasiny na rozvoj Rychnovska neboli oblasti s rozšířenou působností Rychnov nad Kněžnou (dále jen ORP Rychnov nad Kněžnou). Proto je zde nejprve popsána základní charakteristika ORP a shrnut základní demografický a ekonomický vývoj v tomto okrese.

4.1.1 Základní charakteristika území

Tabulka 5: Základní údaje ORP Rychnov nad Kněžnou

Název ORP	Rychnov nad Kněžnou
Kraj	Královéhradecký
Rozloha	479 km ²
Počet obyvatel	34 tis.
Počet obcí	32

Zdroj: vlastní zpracování podle Svaz měst a obcí ČR, 2011

ORP Rychnov nad Kněžnou se nachází ve východní části Královéhradeckého kraje. Východní hranice sdílí s Polskem, jižní část hranic tvoří Pardubický kraj, na západě sousedí s ORP Kostelec nad Orlicí a na severu se rozkládá ORP Dobruška. ORP Rychnov nad Kněžnou se skládá z 32 obcí o celkové rozloze 479 km². Počet obyvatel činí něco kolem 34 tis., což řadí Rychnovsko v Královéhradeckém kraji na páté místo v celkovém součtu obcí s rozšířenou působností právě v tomto kraji. Největší počet obyvatel má samotný Rychnov nad Kněžnou a to 11 499. Co se týče rozlohy, řadí se ORP Rychnov nad Kněžnou na čtvrté místo, kdy mezi obce s největší rozlohou patří například Limberk (5 408 ha) nebo Rokytnice v Orlických horách (4019 ha). Naopak mezi obce s nejmenší rozlohou můžeme řadit Třebešov (313 ha) nebo Jahodov (425 ha). V ORP Rychnov nad Kněžnou převládají malé obce s nízkou hustotou zalidnění. Největší hustota zalidnění je zaznamenána v Rychnově nad Kněžnou (329 obyvatel na 1 hektar), ale také například v Kvasinách (203 obyvatel na 1 hektar), což je způsobeno existencí dobrých pracovních podmínek díky firmě Škoda Auto a.s., závod v Kvasinách. (ČSÚ, 2009)

Obrázek 5: ORP Rychnov nad Kněžnou

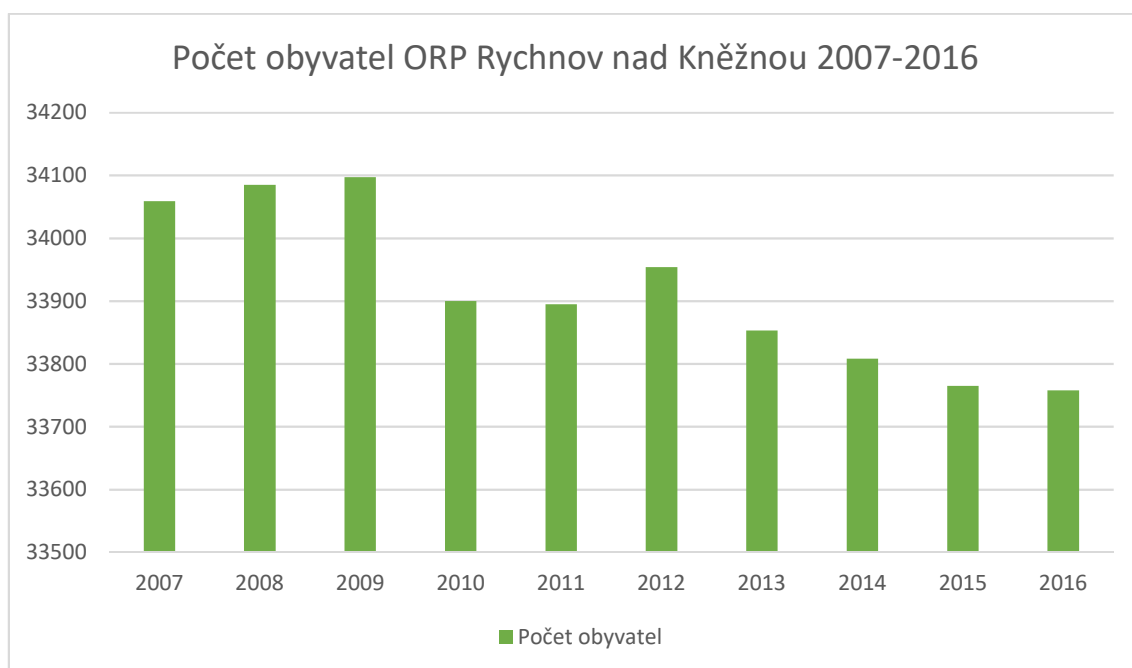

Zdroj: ČSÚ, 2009

4.1.2 Demografický vývoj

Z grafu č. 2 lze vyčíst, že počet obyvatel ve sledovaném období 2007-2016 v ORP Rychnov nad Kněžnou v prvních třech letech fluktoval kolem hranice 34 tisíc obyvatel v závislosti na přirozeném a migračním přírůstku. Od roku 2010 docházelo k postupnému úbytku obyvatel v důsledku vystěhování, kromě roku 2012, kdy početní stav obyvatelstva rostl také díky přistěhovalectví. Jinak lze říci, že počet obyvatel se od roku nijak dramaticky neměnil. Nejméně obyvatel bylo zaznamenáno v roce 2015, a to 33 765. Podobně tomu bylo v roce 2016. Naopak nejvíce obyvatel lze přičíst roku 2009, a to necelých 34 100.

Graf 2: Počet obyvatel v ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 2007-2016

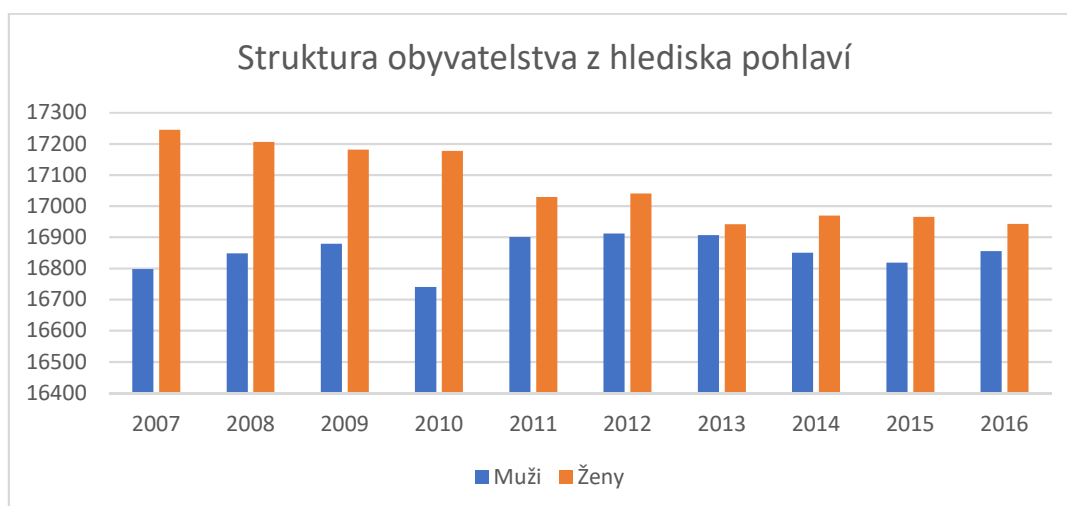

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2017

4.1.3 Struktura obyvatelstva

Na grafu 3 je zobrazena struktura obyvatelstva v ORP Rychnov nad Kněžnou. Ve všech sledovaných letech lze říci, že v této oblasti mají převahu ženy. Zatímco v letech 2007-2010 byla tato převaha ženského pohlaví značná, od roku 2011 se začala snižovat a oproti mužské populaci je zde jen mírná převaha žen. Poměr mezi muži i ženy je tedy od roku 2011 vcelku stabilní, dá se říci, že 51 % obyvatelstva tvoří ženy a 49 % tvoří muži. Z hlediska vývoje mužské populace, byl zaznamenán nejmenší počet v roce 2010, kdy žilo na území ORP Rychnova nad Kněžnou 16740 mužů. Ženská populace oproti mužské ve sledovaných letech postupně klesala, kdy nejmenší počet žen bylo zaznamenáno v roce 2013 s počtem 16942 a v roce 2016 a to 16943. Oproti roku 2007 je zde veliký skok, více než 300 žen.

Graf 3: Struktura obyvatelstva z hlediska pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2017

V tabulce 6 je zaznamenána věková struktura obyvatelstva ORP Rychnova nad Kněžnou. Tyto údaje jsou k 31.12.2016. Nejvíce obyvatel v tomto správním celku tvoří skupinu v rozmezí let 15-64, což jsou lidé v produktivním věku. Průměrný věk je zde kolem 42 let. Ženy jsou v průměru starší než muži, a to o necelé 3 roky. Jak je již zmíněno výše, žen v ORP žije více než mužů, avšak jak je patrné z tabulky 5, žen v produktivním věku je o zhruba 500 méně než mužů. Lze tedy konstatovat, že žen je sice celkově více, ne však v produktivním věku.

Tabulka 6: Věková struktura obyvatelstva ORP Rychnov nad Kněžnou

Věková skupina	Ženy	Muži	Celkem
0-14	2583	2723	5306
15-64	10766	11454	22220
65+	3594	2678	6272
Celkem	16943	16855	33798
Průměrný věk	43,2	40,5	42,2

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2017

Co se týče národnostní struktury, tu lze zjistit v rámci sčítání lidu, domů a bytů. Toto sčítání je prováděno jednou za deset let. Sledované období zde tedy nebude v rozmezí let 2007-2016, ale 2001 a 2011. ORP Rychnov nad Kněžnou je z hlediska složení obyvatelstva poměrně homogenní celek. V roce 2001 uvedlo českou národnost něco přes 95 % obyvatel. V roce 2011 už to bylo pouhých 71 % obyvatel (tabulka č. 7). Moravská a slezská národnost se oproti roku 2001 nijak výrazně nezměnila, pouze o 0,1 procento. Pokles české národnosti nelze přičíst ztrátě identifikace této národnosti, spíše je to způsobeno tím, že při sčítání je na každém občanovi, zda uvede svou národnost či ne. Tomu napovídá také zvýšené procento nezjištěné národnosti. Lze se tedy domnívat, že občané, kteří svou národnost neuvedli, jsou ti občané, kteří se před deseti lety hlásili k národnosti české. Na druhém místě hned po české národnosti v roce 2011 skončila národnost slovenská, a to okolo 1 %, což lze také konstatovat v roce 2001. Jak můžeme vidět, národnostní složení ORP Rychnova nad Kněžnou se nijak razantně ve sledovaných letech neměnil. Trvalý pobyt zde má 850 cizinců a 707 zde má pobyt přechodný.

Tabulka 7: Národnostní struktura ORP Rychnov nad Kněžnou

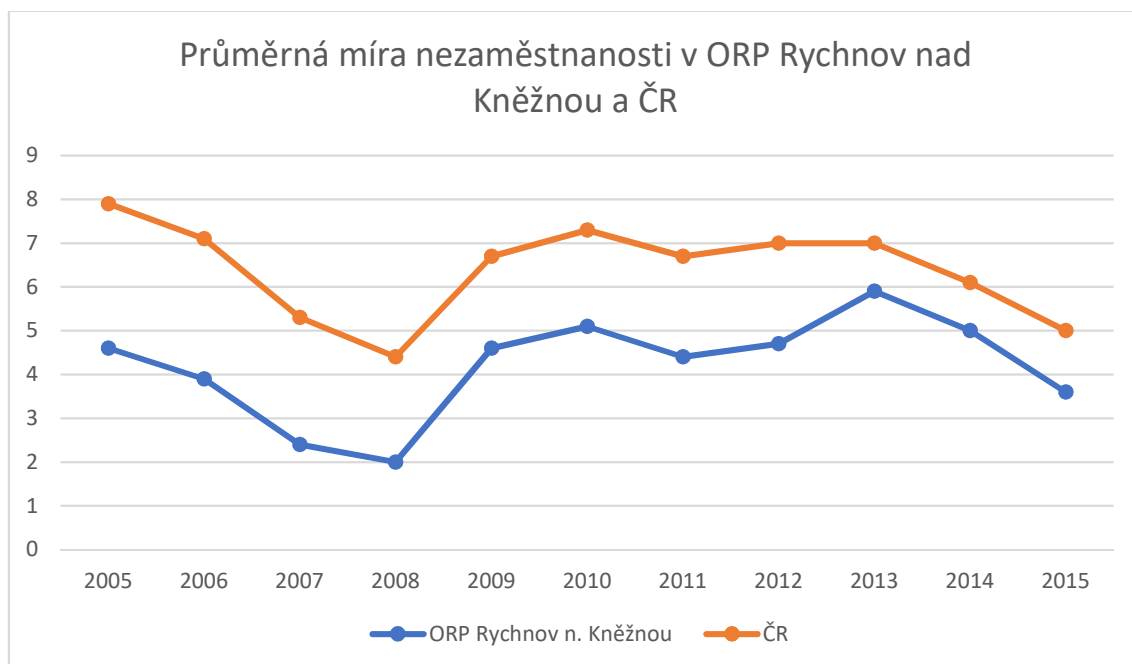
Národnost	2001	2011
Česká	95,2	70,9
Moravská a slezská	0,3	0,2
Slovenská	1,1	0,9
Romská	0,1	0,0
Polská	0,4	0,3
Německá	0,2	0,1
Ruská	0,1	0,1
Ukrajinská	0,3	0,3
Vietnamská	0,1	0,1
Ostatní	0,3	0,1
nezjištěno	0,8	27,1

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2011

4.1.4 Vývoj nezaměstnanosti

Sledované období u vývoje nezaměstnanosti je v letech 2005-2015. V tomto období lze říci, že průměrná míra nezaměstnanosti byla v ORP Rychnov nad Kněžnou vždy pod celorepublikovým průměrem. Celkově okres Rychnov vykazuje dlouhodobě nejnižší míru nezaměstnanosti a také nejnižší počet nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji. Jak lze vyčíst z grafu č. 4, nejnižší míra nezaměstnanosti zde byla v roce 2008 a to 2 %. Naopak nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazuje rok 2013 a to na úrovni 5,9 %. Problémovou oblastí je oblast susedící s Polskem, a to Rokytnice v Orlických horách a jeho okolí. V této oblasti jsou omezené podnikatelské aktivity a je zde také špatná dopravní dostupnost. Naopak příznivě se na vývoji nezaměstnanosti podílejí obecní úřady, které vytváření pracovní místa na veřejně prospěšných pracích. V ORP Rychnov nad Kněžnou jsou ve velkém počtu zaměstnávání cizinci, a to především polské, ukrajinské a slovenské národnosti. Jedná se o levnou pracovní sílu, jedná se například o profesi dělníka, pomocného dělníka v průmyslu aj. Z hlediska významnosti zaměstnavatele se na první místo řadí ŠKODA AUTO a.s. se závodem v Kvasinách, který v současné době zaměstnává něco kolem 8 tisíc zaměstnanců. Tento závod se tedy velice významně podílí na snižování nezaměstnanosti v ORP Rychnov nad Kněžnou, ale také v širokém okolí.

Graf 4: Průměrná míra nezaměstnanosti v ORP Rychnov nad Kněžnou a ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV, 2016

4.2.5 Podnikatelské prostředí

Z hlediska hospodářské činnosti převažuje v regionu zemědělská výroba. Jsou zde však relativně nepříznivé přírodní podmínky, proto je tato zemědělská výroba z větší části závislá na dotační činnosti. Nejvíce obyvatel ve sledovaných letech pracovalo v průmyslu a to 36 %, zatímco v zemědělství to bylo pouhých 4,5 %. V oblasti průmyslu převažuje strojírenská výroba a dříve tak rozšířená textilní výroba prožívá v posledních letech značný útlum. Na území ORP Rychnov nad Kněžnou převažují z hlediska velikosti podniků malé a střední podniky. Velikost podniků se určuje na základě počtu zaměstnanců. Vzhledem k tomu, že podniky jsou zde evidovány podle síla, není zde zahrnut podnik Škoda auto a.s. se závodem v Kvasinách, jejíž sídlo je v Mladé Boleslavi. Mezi největší podniky, spadající pod ORP Rychnov nad Kněžnou lze zařadit ASSA ABLOY Rychnov nad Kněžnou, který se zabývá výrobou zámků a kování a počet zaměstnanců je zde kolem 500-1000. Dále také ESAB Vamberk s.r.o., který se zabývá výrobou drátěných výrobků, řetězů a pružin s počtem zaměstnanců také okolo 500-1000. Další podniky mají počet zaměstnanců menší než 250. Největším zaměstnavatelem v regionu je samozřejmě automobilka Škoda se závodem v Kvasinách, který v současné době zaměstnává zhruba 8000 zaměstnanců.

Tabulka 8: Ekonomické subjekty v ORP Rychnov nad Kněžnou

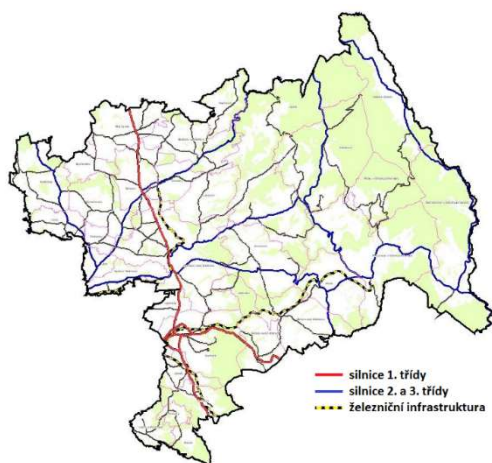
Ekonomické subjekty se sídlem na území ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. Subjektů)	7315	7315	7414	7489	7603	7786	7447	7579	7635	7685
Fyzické osoby celkem	6217	6240	6243	6301	6365	6502	6126	6235	6273	6301
z toho zemědělské podnikatelé	862	860	871	863	863	866	209	209	215	216
vyjádření v %	13,87	13,78	13,95	13,7	13,56	13,32	3,41	3,35	3,43	3,43
Právníké osoby celkem	1098	1132	1171	1188	1238	1284	1321	1344	1362	1384
z toho obchodní společnosti	401	415	429	442	465	486	501	511	519	515
vyjádření v %	36,52	36,66	36,64	37,21	37,56	37,85	37,93	38,02	38,1	37,21
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%)										
Zemědělství, lesnictví a rybářství	14,1	14	14,1	13,8	13,6	13,6	6,7	7	7,4	7,7
Průmysl celkem	13,1	13	12,6	12,7	12,9	12,7	13,4	13,4	13,1	13,2
Stavebnictví	8,9	9	9,2	9,3	9,3	9,4	10,6	10,9	10,9	10,9
Obchod, ubytování, stravování a pohostinství	31,6	31	30,7	30,8	31	31,1	32,8	32,1	30,8	30

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2017

4.2.6 Doprava

Dopravní dostupnost regionu je na podprůměrné úrovni. Není zde žádná dálnice ani rychlostní silnice. Nejbližší dálnice D11 se nachází asi 40 km od regionu u Hradce Králové. Dopravní dostupnost lze v regionu rozdělit na 2 části. Jihozápadní část regionu je více dostupnější, silnice jsou však velice přetížené. Naopak severovýchodní část nezaznamenává hustou dopravu, avšak je hůře dostupný. Regionem procházejí dvě silnice 1. třídy. V poslední době je zaznamenán klidnější provoz z důvodu vystavění obchvatu kolem města Vamberk. Silnic 2. a 3. třídy se zde nachází poměrně dost, problém je však v celkovém stavu těchto silnic. V souvislosti se závodem Škoda auto a.s. v Kvasinách byly některé silnice 2. a 3. třídy modernizovány a tím se i zlepšila jejich kvalita, ostatní však stále zůstávají v neuspokojivém stavu. V Orlických horách se náklady na údržbu silnic zvyšují v důsledku špatných klimatických podmínkách. Nedostatek je také komunikací pro pěší, a to v oblasti průmyslové zóny Kvasiny. Regionem dále prochází železniční trať, ze které vychází další dvě lokální tratě a to Častolovice-Rychnov nad Kněžnou-Solnice a Doudleby nad Orlicí-Rokytnice v Orlických horách. V prvním případě se dá počet spojů označit za dostačující, v druhém je však naopak snaha o útlum spojů. Letiště se v regionu nenachází, nejbližší je v Pardubicích, které jsou vzdálené zhruba 40 km od ORP Rychnova nad Kněžnou. Po zpřístupnění Schengenského prostoru v rámci EU významně stoupl podíl přeshraniční spolupráce. V tomto regionu se nachází jediný hraniční přechod pro mezinárodní provoz automobilů do 3,5 tuny. (Círanová & Pivcová, 2016)

Obrázek 6: Dopravní infrastruktura ORP Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: Círanová & Pivcová, 2016

4.2 SWOT analýza ORP Rychnov nad Kněžnou

Tabulka 9: SWOT analýza ORP Rychnov nad Kněžnou

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • pokles míry nezaměstnanosti • relativně vysoká průměrná mzda • nárůst počtu pracovních míst • silné podnikatelské zázemí • vyspělé ekonomické prostředí • bohatý krajinný ráz s převahou zemědělské půdy • dostatečná železniční infrastruktura • významný zaměstnavatel v regionu • převaha malých obcí – venkovský styl života • turisticky a rekreačně přitažlivý region 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná dopravní infrastruktura • chybějící konkurenceschopná pracovní síla • nedostatečná bytová výstavba • chybějící vysokoškolské zařízení v regionu • vysoký věk obyvatelstva • častý výskyt kolizních míst, kolony, zácpy • celkově omezená dostupnost regionu
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • rychle rostoucí dynamika průmyslu • potenciál pro příliv zahraničních investic • zvyšující se atraktivita pracovního prostředí • posílení dopravní infrastruktury • zkvalitnění podmínek pro malé a střední podniky • potřeba přizpůsobit nabídku vysokoškolského vzdělání • posílení veřejné správy • podpora aktivit spolupráce obcí • zvýšení ochrany životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • pokles počtu obyvatel • rostoucí kriminalita spojená s přílivem cizinců • velký nárůst cen pozemků a nemovitostí • nedostatečný rozvoj regionu • nenaplní se předpoklad rozvoje dopravní infrastruktury • zpoždění výstavby dálnic a silnic prvních tříd • vysídlování malých obcí • zhoršování životního prostředí

Zdroj: vlastní zpracování

Shrnutí:

Údaje, ze kterých SWOT analýza jsou čerpány ze statistických přehledů českého statistického úřadu a všeobecných informací o území ORP Rychnov nad Kněžnou. Hlavním zdrojem dat byl především Český statistický úřad (ČSÚ, 2011), dále pak statistiky ze stránek Ministerstva vnitra (Ministerstvo vnitra, 2010). V neposlední řadě byla data čerpána ze stránek samotného města Rychnov nad Kněžnou (Rychnov nad Kněžnou, 2016). Pro získání závěrů SWOT analýzy také přispěla Sociodemografická analýza území ORP Rychnov nad Kněžnou vypracovaná firmou Nexia AP, a.s. (Říha et al., 2011) pro účely města Rychnova nad Kněžnou, a to konkrétně v rámci projektu "Plánování rozvoje sociálních služeb města a regionu Rychnov nad Kněžnou". Po jejím prostudování byly subjektivně vyvozené některé ze silných a slabých stránek tohoto regionu a také možné příležitosti a ohrožení.

ORP Rychnov nad Kněžnou lze definovat jako stabilní ekonomické území s dlouhou průmyslovou tradicí, s nízkou mírou nezaměstnanosti, kde je dobré životní prostředí. Region nabízí velké množství přírodních a kulturních památek.

Mezi slabé stránky lze určitě zařadit nedostačující dopravní infrastrukturu, chybějící vysokoškolské zařízení, které by nabízelo možnost zvýšení kvalifikované pracovní síly v regionu. Je zde také jednostranná orientace ekonomicky činných subjektů na strojírenskou výrobu.

Regionu se ale také nabízejí různé příležitosti v podobě výhodné geografické polohy pro rozvoj přeshraniční spolupráce s Polskem. Vhodné by také bylo vybudování kvalitní dopravní infrastruktury v regionu. Příležitostí může také být rozvoj cestovního ruchu. Je zde poměrně zdravé životní prostředí, a to také zaručuje kvalitní život občanům.

Hrozby mohou spočívat právě ve zhoršování životního prostředí a nízké atraktivitě regionu pro možné investory hlavně z důvodu nedostačující dopravní infrastruktury.

Ekonomické zaostávání regionu z důvodu jednostranného zaměření ekonomiky a zhoršení konkurenceschopnosti ekonomiky v důsledku nedostatku kvalifikované pracovní síly. Dalším negativním faktorem může být rostoucí počet cizinců v tomto okrese a možný nárůst kriminality. Také nárůst cen nemovitostí a pozemků není příznivým jevem. Nebo například nedostatečná atraktivita regionu spojená s nedostatkem přílivu investic.

4.3 Průmyslová zóna Kvasiny

Celá tato kapitola bude věnována sledování průmyslové zóny Kvasiny. Jádrem této průmyslové zóny tvoří firma Škoda Auto a.s. závod v Kvasinách. Tato průmyslová zóna leží v podhůří Orlických hor v Královéhradeckém kraji v okrese Rychnov nad Kněžnou. Tento výrobní celek se nachází v obci Kvasiny. Závod v Kvasinách je nejmladší ze tří výrobních provozů značky Škoda v České republice. Závod v Kvasinách vzniknul v roce 1934. V současné době je vysoká poptávka po vozech typu SUV Škoda Kodiaq a jeho novějšího nástupce Škoda Karoq a v neposlední řadě po vozech typu Škoda Superb. Automobilka nestačí reagovat na vysokou poptávku, což je také způsobeno nedostatkem zaměstnanců. V současnosti je průmyslová zóna na svém vzestupu. Stoupá výrobní kapacita, do budoucna se zde plánuje vyrobit až 280 000 automobilů za rok, v současné době je to něco kolem 142 000. Do průmyslové zóny plynou investice z Královéhradeckého kraje, ale také z České republiky jako celku. Tyto investice směřují především do výstavby dopravní infrastruktury, ale také například ke zkvalitnění života občanů prostřednictvím zlepšování školství, zdravotnictví a prevence kriminality. (Sůra, 2017)

Nezaměstnanost v regionu je díky existenci průmyslové zóny na pouhých 3 %. Tvoří jí lidé, kteří pracovat nemohou nebo nechtějí. Samotná průmyslová zóna zaměstnává cca 8000 lidí. Zaměstnanci jsou jak české národnosti, tak také například slovenské, polské, rumunské atd. V oblasti průmyslové zóny však chybí bytové jednotky pro dělníky anebo jsou zde předražené nájmy. Rostou také ceny služeb a zboží. Průmyslová zóna se také potýká s nedostatkem parkovacích míst. Problémem je však nárůst kriminality v důsledku pracujících cizinců v průmyslové zóně. Je tedy zaznamenán nárůst přestupků v podobě drobných krádeží, porušování nočního klidu aj. V návaznosti na to byly posíleny policejní hlídky v regionu, tím se také situace stala klidnější. Dalším negativem průmyslové zóny je nárůst drobných dopravních přestupků, kdy v roce 2016 stoupl až o 400 %. Jelikož je trh velice jednosměrně zaujat, velice těžko se v regionu hledají obyčejnější profese jako je účetní, kuchař, zedník aj. (Feuchter, 2017)

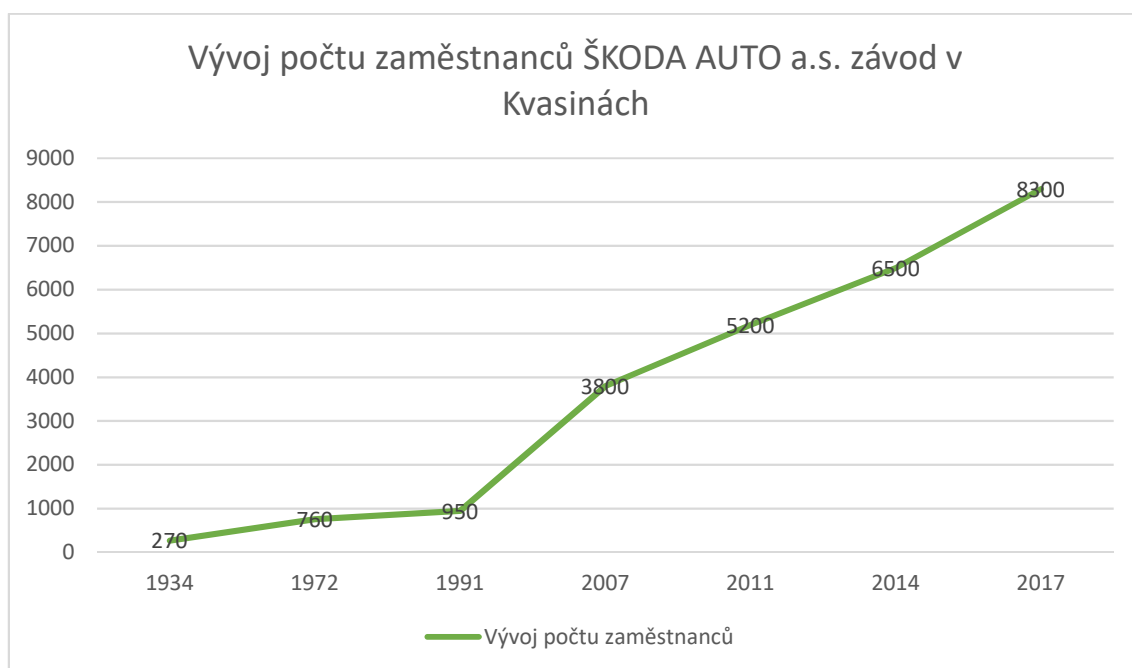
Obrázek 7: Průmyslová zóna Kvasiny

Zdroj: Feuchter, 2017

Jak bylo již napsáno jádro této průmyslové zóny tvoří závod Škoda Auto, a.s. se závodem v Kvasinách. Původní závod JAWA vzniknul v roce 1934 a počet zaměstnanců v tomto závodě činil 270 zaměstnanců. V roce 1947 byl závod převzat Automobilovými závody, které vlastnil národní podnik Mladá Boleslav. Mezi první významnější rozšíření závodu došlo v letech 1970-1972. Počet zaměstnanců se tehdy zvýšil téměř trojnásobně a to na 760. Počet zaměstnanců se v průběhu let rapidně zvyšoval a v roce 1991 činil 950 zaměstnanců tehdy už koncernu Volkswagenu. První rozvojová etapa se datovala k roku 2005-2007. V této době se počet zaměstnanců zvýšil až na 3800. Druhá etapa proběhla v roce 2011, kdy se počet zaměstnanců zvýšil na 5200. Třetí etapa rozvoje, která proběhla v roce 2014, byla spojena se závazáním společnosti Škoda Auto, a.s. k vytvoření nových pracovních míst s počtem 1300 a to ve svém závodě a dalších 400 míst u dodavatelů. Původní předpoklady tedy určovaly, že v roce 2017 bude v průmyslové zóně zaměstnáno cca 6500 zaměstnanců v závodě Škoda Auto a.s. a 1400 zaměstnanců u dodavatelů. Skutečnost však byla taková, že v únoru 2017 pracovalo v závodě cca 8300 zaměstnanců a u dodavatelů 2000, což bylo oproti původnímu plánu podstatně více. Níže, v grafu 5, je tento vývoj počtu zaměstnanců v jednotlivých letech zaznamenán. (ŠKODA AUTO, a.s., 2017)

Graf 5: Vývoj počtu zaměstnanců v ŠKODA AUTO a.s., závod v Kvasinách

Zdroj: vlastní zpracování dle ŠKODA AUTO a.s., 2017

Projektu Strategická průmyslová zóna Kvasiny předcházela projekt Průmyslová zóna Solnice-Kvasiny, regionální infrastruktura. Hlavním impulsem rozvoje byla vysoká investice společnosti Škoda Auto a.s., která chtěla rozšířit svou výrobu v Kvasinách, a to hlavně nové modely značky Škoda. Dne 31.8.2005 byla tato zóna prohlášena Vládou ČR za strategickou průmyslovou zónu. Od této doby bylo proinvestováno 1,379 mld. Kč. Z této částky činily 1,026 mld. Kč dotace. V oblasti dopravy bylo v letech 2006-2013 realizováno celkem asi 11 akcí. Další 3 akce byly realizovány v oblasti pro podporu bydlení, 5 v oblasti školství, 2 v oblasti zdravotnictví a v neposlední řadě byla také vybudována nová požární stanice v Rychnově nad Kněžnou. (Centrum investic, rozvoje a inovací, 2017)

4.3.2 Financování průmyslové zóny

Průmyslová zóna Kvasiny byla financována v rámci Programu na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury, program Příprava a rozvoj podnikatelských zón realizovaném Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest z prostředků zvláštního účtu Ministerstva financí ČR a mimorozpočtových zdrojů Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Příjemcem dotace byl Královéhradecký kraj a město Solnice. (Götzová, 2016)

V tabulce 10 jsou vypsány jednotlivé projekty, které spadaly pod tzv. první etapu rozvoje průmyslové zóny. Tyto projekty byly už úspěšně ukončeny, kdy celkové náklady na vybudování první etapy průmyslové zóny činily 1,38 miliardy Kč. Dotace z této částky činily až 75 %. Královéhradecký kraj se na financování podílel 346 mil. Kč a město Solnice se na financování podílela 7,3 mil. Kč. Nejrozsáhlejším projektem byl projekt poslední. Na základě tohoto projektu bylo realizováno celkem 11 akcí zejména v oblasti dopravní infrastruktury v celkové výši 400 mil. Kč. Nejrozsáhlejší byla modernizace silniční komunikace mezi městy Častolovice a Solnicí, kde byly vyčerpány finanční prostředky ve výši 150 mil. Kč. Dále se musel vybudovat obchvat města Solnice, na který bylo vymezeno 70 mil. Kč. V neposlední řadě se také realizovaly projekty na podporu bydlení v celkové výši 51 mil. Kč, projekty v oblasti školství za 212 mil. Kč, projekty v oblasti modernizace zdravotnictví za 45 mil. Kč a také vybudování nové hasičské zbrojnice v Rychnově nad Kněžnou za 230 mil. Kč. Lze konstatovat, že realizací těchto akcí došlo k výraznému zlepšení dopravní infrastruktury, občanské vybavenosti a celkově došlo k rozvoji rychnovského regionu.

Tabulka 10: Financování jednotlivých projektů rozvoje průmyslové zóny

Jednotlivé projekty rozvoje průmyslové zóny	Dotace	Vlastní zdroje
PZ – „vnitřní zóna“ - příjemce dotace město Solnice	370 mil. Kč	7,3 mil. Kč
PZ – dopravní infrastruktura – příjemce dotace Královéhradecký kraj	68,5 mil. Kč	-
PZ – hasičská zbrojnice – výkupy – příjemce dotace Královéhradecký kraj	10,2 mil. Kč	-
PZ – regionální infrastruktura – příjemce dotace Královéhradecký kraj	560,5 mil. Kč	346,1 mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle Götzová, 2016

Z hlediska zlepšení dopravní situace jsou plánované v blízké budoucnosti také některé projekty. Níže v tabulce 11 můžeme vidět plánované akce dopravní infrastruktury v Královéhradeckém kraji. Skoro všechny akce až na výjimku jsou plánované okolo roku 2020 a dál. Nejnákladnější by mělo být zvýšení kapacity železniční stanice Solnice, kdy do průmyslové zóny dojíždí mnoho lidí vlakem a tato stanice je nejbližší průmyslové zóně. Posílení železničních spojů by tedy bylo určitou úlevou pro zaměstnance průmyslové zóny. Dále jsou zde také plánovány obchvaty měst Častolovice, Rychnova nad Kněžnou, Domašína a Solnice, což určitě uleví komunikacím vedoucím do průmyslové zóny a okolních měst. Také vybudování komunikací pro pěší a cyklisty je vhodným způsobem zpřístupnění jak průmyslové zóny, tak jednotlivých měst mezi sebou.

Tabulka 11: Plánované akce dopravní infrastruktury v Královéhradeckém kraji

Název akce	Investor	Odhadované nezajištěné náklady	Zdroj financování	Předpokládaný harmonogram akce
Zvýšení kapacity železniční stanice Solnice	SŽDO	380 mil. Kč	SFDI	2020
Obchvat obce Častolovice	Královéhradecký kraj	340 mil. Kč	SFDI	2020+
Dopravní řešení Rychnov nad Kn.- Obchvat 1. etapa	ŘSD	340 mil. Kč	SFDI	2020+
Obchvat obce Domašín	Královéhradecký kraj	210 mil. Kč	SFDI	2020+
Obchvat města Solnice I/14	Královéhradecký kraj/ŘSD	120 mil. Kč	SFDI	2020+
Chodník komunikace II/31817 Solnice-Kvasiny (ul. Zámecká)	Obec Kvasiny	5 mil. Kč	SFDI	2020
Chodník komunikace II/31817 Solnice-Kvasiny (č.p.22)- Kvasiny (ZŠ) - Kvasiny křižovatka Lukavice	Obec Kvasiny	10 mil. Kč	SFDI	2017
Pokračování cyklostezky podél komunikace I/14 z obce Ještětice do Podbřezí	Obec Bílý Újezd	15 mil. Kč	SFDI	2019
Dokončení cyklostezky do průmyslové zóny	Město Solnice/ Obec Kvasiny	10 mil. Kč	SFDI	2020
CELKEM		1430mil.Kč		

Zdroj: Centrum investic, rozvoje a inovací, 2016

4.4 SWOT analýza průmyslové zóny

Tabulka 12: SWOT analýza průmyslové zóny

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • významný zaměstnavatel v regionu • synergie mezi Škoda auto a.s. a jeho dodavateli v přílehlé průmyslové zóně Solnice • vytváření nových pracovních míst • dynamicky se rozvíjející průmyslová zóna • silné podnikatelské zázemí • úspora nákladu v rámci průmyslové zóny • rostoucí využívání komunikačních a informačních technologií 	<ul style="list-style-type: none"> • omezená dostupnost průmyslové zóny • rozvoj průmyslové zóny na úkor ostatních oblastí regionu • nedostatečná bytová výstavba pro zaměstnance průmyslové zóny • nedostatečné množství komunikací pro pěší vedoucí do průmyslové zóny
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> • zvýšení ekonomické vyspělosti regionu díky existenci průmyslové zóny • potenciál pro příliv zahraničních investic • zviditelnění kraje • zvyšování průměrné mzdy v regionu • vytvoření moderního podnikatelského centra • vytvoření nových kvalifikovaných míst • posílení a zkvalitnění dopravní infrastruktury • zdroje EU jako podpora podnikání • možný rozvoj přeshraniční spolupráce 	<ul style="list-style-type: none"> • nezájem investorů o průmyslovou zónu • ubývání až zánik malých a středních podniků z hlediska existence průmyslové zóny • možná hrozba znečištění životního prostředí spojené se znečištěním vod • lépe situované průmyslové zóny • nedostatečné využití průmyslové zóny • nedostatečná výrobní kapacita • nedostatečné vytváření pracovních míst

Zdroj: vlastní zpracování

Shrnutí:

Data potřebná pro provedení SWOT analýzy průmyslové zóny byla čerpána z novinových článků České televize a z internetových stránek ŠKODA AUTO a.s. Po prostudování jednotlivých článků byly stanoveny silné a slabé stránky průmyslové zóny a na základě získaných informací byly popsány možné příležitosti a ohrožení se kterými by se v budoucnu mohla průmyslová zóna potýkat.

V současnosti prodělává závod v Kvasinách největší modernizaci a rozvoj za dobu své existence díky investicím od Škoda Auto, které podle plánu přesáhnou do roku 2018 7 miliard korun. V průběhu několika let tak vzroste výrobní kapacita tohoto závodu až na 280 000 vozů za rok, přičemž v roce 2015 výroba činila 142 000 vozů za rok. (ŠKODA AUTO a.s., 2017).

Souběžně s investicemi Škody Auto investuje do regionu také Česká republika a Královéhradecký kraj. Investice z veřejných rozpočtů směřují především do výstavby dopravní a technické infrastruktury. (ČTK, 2017)

Příkladem investice Škody Auto do regionu je nové memorandum s Kvasinami. Firma přispěje na čtyři nové policisty a daruje nový vůz, aby strážníci častěji dojížděli do Kvasin a mohli tak více kontrolovat oblast průmyslové zóny (Hejtmánek, 2017).

ČTK, (2017), která vidí hlavní nedostatky průmyslové zóny v nedostatečné bytové výstavbě pro cizince pracující v průmyslové zóně a s tím spojený nárůst tzv. „černých“ ubytoven a v neposlední řadě nárůst kriminality v regionu.

Průmyslová zóna se také potýká s nedostatkem pracovní síly, i když je největším zaměstnavatelem v regionu. Kvůli nedostatečné pracovní síle, závod nestíhá vyrábět v termínech a potýká se sankcemi ze stran odběratelů. (Dvořák, 2016).

Průmyslovou zónu Kvasiny lze tedy označit jako významného zaměstnavatele v regionu, který se podílí na vytváření mnoha nových pracovních příležitostí a tím také na snižování celkové míry nezaměstnanosti v regionu.

Nevýhodou může být poloha této průmyslové zóny a s tím spojená nedostatečná dopravní infrastruktura. Toto by však mohlo být zároveň příležitostí ve smyslu zkvalitnění infrastruktury v regionu. Další příležitost lze nalézt ve vytváření nových kvalifikovaných pracovních míst a zvyšování celkové živostí úrovně obyvatelstva. Jsou zde také ale možná ohrožení v oblasti zvyšování kriminality z důvodu najímání levné pracovní síly hlavně z Polska.

Dalším možným ohrožením může být nezáměr a následný odliv investorů nebo také například úbytek a zánik malých a středních podniků z hlediska existence průmyslové zóny.

5 Výsledky

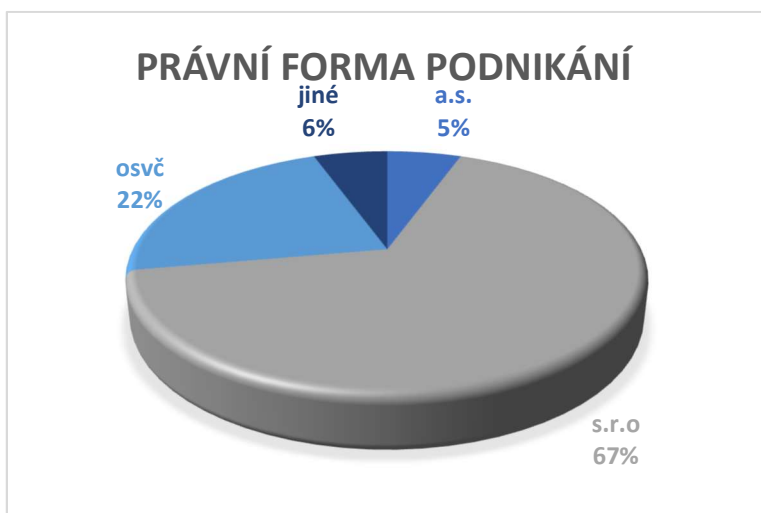
V rámci praktické části diplomové práce bylo prováděno dotazníkové šetření. Toto šetření probíhalo elektronickou formou dotazování ekonomických subjektů působících na území ORP Rychnov nad Kněžnou. Otázky v dotazníku byly navrženy tak, aby přispěly ke zjištění ekonomické situace v regionu a dopadu existence průmyslové zóny na ostatní podniky v regionu. Zde se z převážné části nacházejí malé a střední podniky. Dotazník měl také zjistit pohled firem na rozvoj průmyslové zóny. Dotazník byl rozeslán 53 ekonomickým subjektům různé právní formy podnikání. Dotazování probíhalo elektronickou formou ve dvou intervalech. V první vlně návratnosti dotazníků činila 28 % to znamená, že z celkových 53 rozeslaných dotazníků se vyplněných vrátilo 15. Opakovaně byly tyto dotazníky rozeslány s rozestupem 14 dní. Nově se ozvaly další 3 firmy. Celková návratnost tedy činila téměř 34 %. Dotazník se skládal z otevřených i uzavřených otázek. Byl zaměřen na získání informací o jednotlivých podnicích z hlediska velikosti, právní formy podnikání a dostupnosti kvalifikované pracovní síly. Vedle vnímání ekonomické situace zde byla také zkoumaná kvalita veřejné správy v regionu.

Firmy, kterým byl dotazník rozeslán, byly vybrány na základě předem stanovených kritérií. Tyto firmy byly vybírány z webového portálu evropské databanky firem nacházejících se v okrese Rychnov nad Kněžnou. Zde byly uvedeny jednotlivé webové stránky na konkrétní ekonomické subjekty, které sloužili k získání e-mailového kontaktu. Kritérií výběru byly firmy zabývající se poskytováním služeb, firmy zaměřené na velkoobchodní a maloobchodní činnost, na logistické společnosti a na společnosti poskytující IT služby.

1) Forma podnikání

Průzkumu se zúčastnilo 18 firem lokalizovaných v okrese Rychnov nad Kněžnou. První otázka byla zaměřená na právní formu podnikání. Nejvíce odpovídaly firmy s právní formou s.r.o což by také odpovídalo malým a středním podnikům, které jsou nejvíce zastoupené v regionu. Nejmenší zastoupení zde měly akciové společnosti, kdy z dotázaných firem odpověděla pouze jedna.

Graf 6: Právní forma podnikání dotázaných ekonomických subjektů

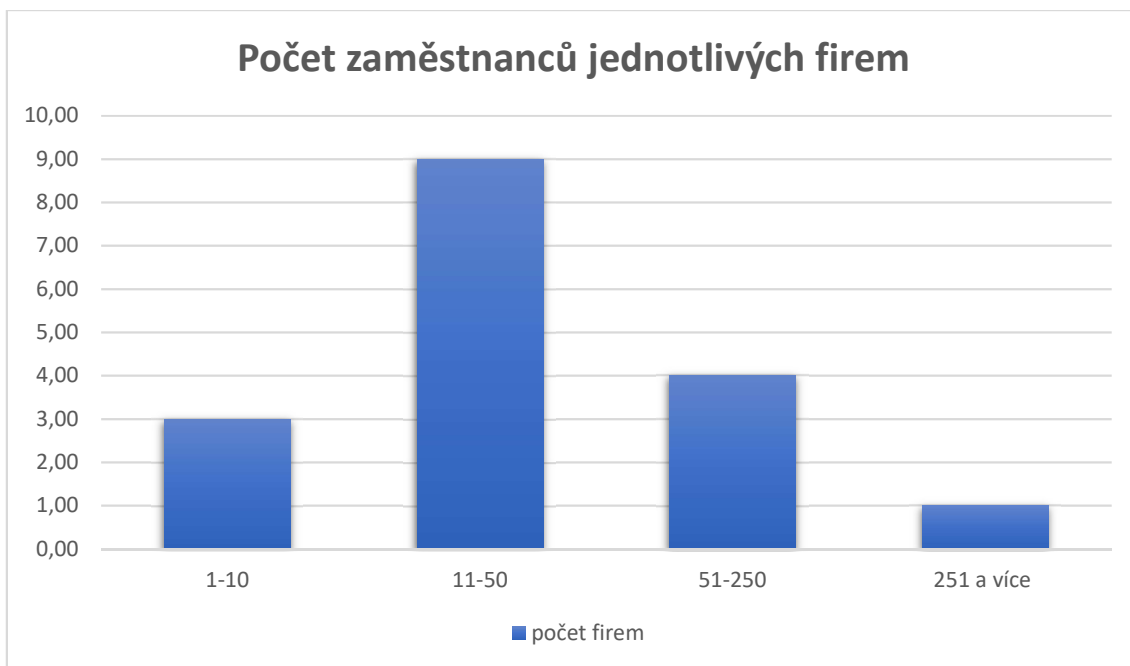

Zdroj: vlastní zpracování

2) Počet zaměstnanců

Druhá otázka byla zaměřena na velikost podniku podle počtu zaměstnanců. Nejvíce odpovídaly firmy s počtem zaměstnanců v rozmezí 11-50, kterých bylo 9. Nejméně naopak firma s počtem zaměstnanců 251 a více. Takto odpověděla pouze jedna dotázaná firma.

Graf 7: Velikost jednotlivých firem podle počtu zaměstnanců

Zdroj: vlastní zpracování

3) Počet let podnikání/existence podniku

Tato otázka byla zaměřena na stáří podniku z hlediska počtu let existence na trhu. Z tabulky 13 vyplývá, že v ORP Rychnov nad Kněžnou působí převážně mladé podniky, které na trhu nepůsobí déle než 5 let. Do této kategorie se zařadilo celkem 12 firem z celkového počtu 18 reagujících ekonomických subjektů na dotazníkové šetření.

Tabulka 13: Stáří sledovaných ekonomických subjektů

Počet let podnikání/existence podniku	Počet firem
0-2	4
3-5	12
6-10	1
11 a více	1

Zdroj: vlastní zpracování

4) Máte ve svém podniku dostatek zaměstnanců?

Tato otázka byla otevřená. 5 podniků na ní odpovědělo kladně což znamená, že se nepotýkají s problémem chybějící pracovní síly. Avšak 13 firem má nedostatek zaměstnanců. Důvodem může být nedostatečné finanční ohodnocení. Mnoho firem uvádí, že v dnešní době chybí kvalifikovaná pracovní síla a také je zde překážka v neschopnosti konkurovat největšímu zaměstnavateli v regionu. Mnoho lidí půjde raději pracovat do velkého podniku, který nabízí mnoho výhod, jako je například nadprůměrné platové ohodnocení, finanční bonusy a další zaměstnanecké výhody. V tomto případě nemá malý podnik o 10 zaměstnancích šanci uspět. Avšak najdou se i ti, kteří upřednostňují rodinnou firmu o pár zaměstnancích.

Dalším né příliš lákavým faktem z hlediska zaměstnání v průmyslové zóně může být osmnáctisměnný provoz, který automobilka nabízí a také monotónní práce na výrobní lince může mít vliv v rozhodování uchazečů o zaměstnání.

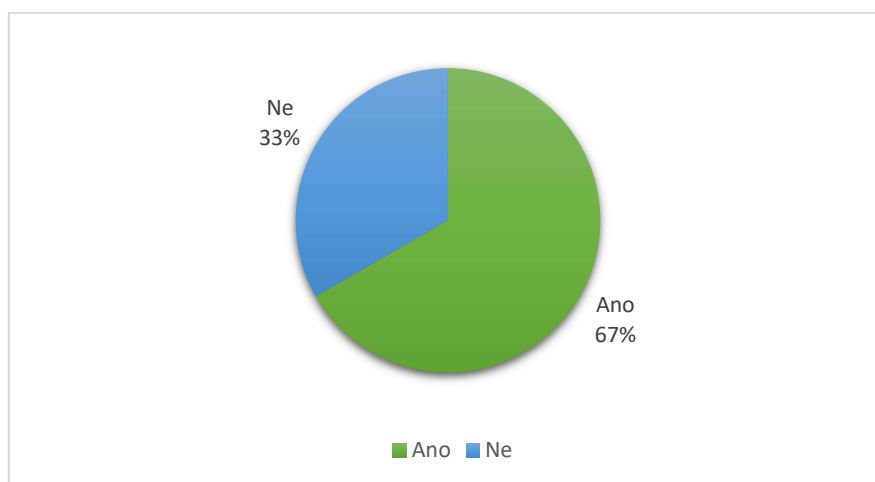
5) Myslíte si, že jsou lidské zdroje klíčové pro další rozvoj firmy?

Tato otázka byla také otevřená. Všechny firmy se shodnou na tom, že lidské zdroje jsou tou nejdůležitější složkou pro další rozvoj firmy. Jsou v podstatě základním předpokladem fungování jakékoliv společnosti.

Lidské zdroje mají totiž svůj potenciál v podobě svých znalostí, dovedností, zkušeností, které přinášejí do společnosti. V podstatě ovlivňují hodnotu organizace a její výsledky. Důležité ale také je jaké podmínky pro ně firma připraví. Patří sem možnost seberealizace a kariérního růstu. Se silným základem lidských zdrojů, je firma schopna odolat tvrdému konkurenčnímu prostředí a dává jí to možnost dále se rozvíjet.

6) Zaznamenali jste v posledních letech nárůst zisku vaší společnosti?

Graf 8: Vliv průmyslové zóny na zisky jednotlivých firem

Zdroj: vlastní zpracování

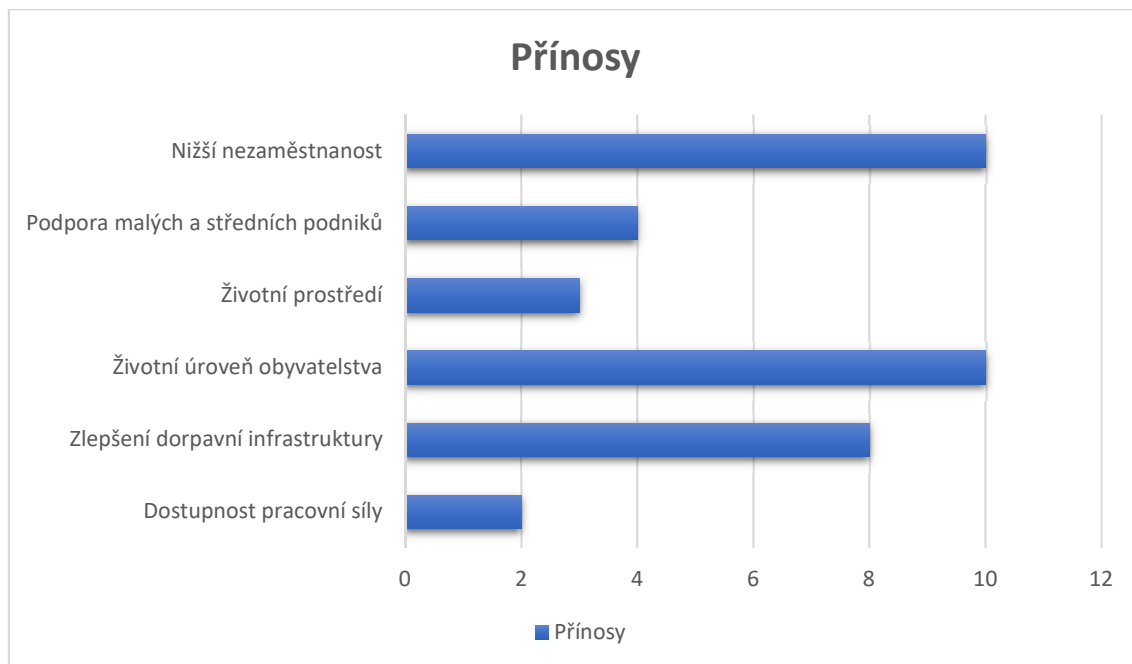
Zde byly pouze dvě možnosti odpovědi, a to ANO nebo NE, pokud respondenti odpověděli na tuto otázku kladně, navazovala na to otázka 6, která se zabývala možností nárůstu zisku spojenou s existencí průmyslové zóny. 67 % dotázaným firmám se v poslední době zvýšil zisk. Zbýlých 33 % nárůst zisků ve své firmě nenaznamenalo.

7) Domníváte se, že nárůst zisku je spojený s existencí průmyslové zóny?

Z navracených dotazníků se 67 % respondentů domnívá, že nárůst zisku je nebo může být spojený s existencí průmyslové zóny v regionu. Dotázané firmy uvádí, že s existencí průmyslové zóny je také spojen nárůst občanů v okrese Rychnov nad Kněžnou a tím pádem roste množství nakupovaných statků a služeb. Některé z dotázaných firem jsou přímými dodavateli průmyslové zóny, což jim zajišťuje 60 % příjmů pro jejich společnost. Pokud se tedy daří průmyslové zóně daří se i jejím dodavatelům.

8) V jaké oblasti vidíte hlavní přínosy spojené s existencí průmyslové zóny?

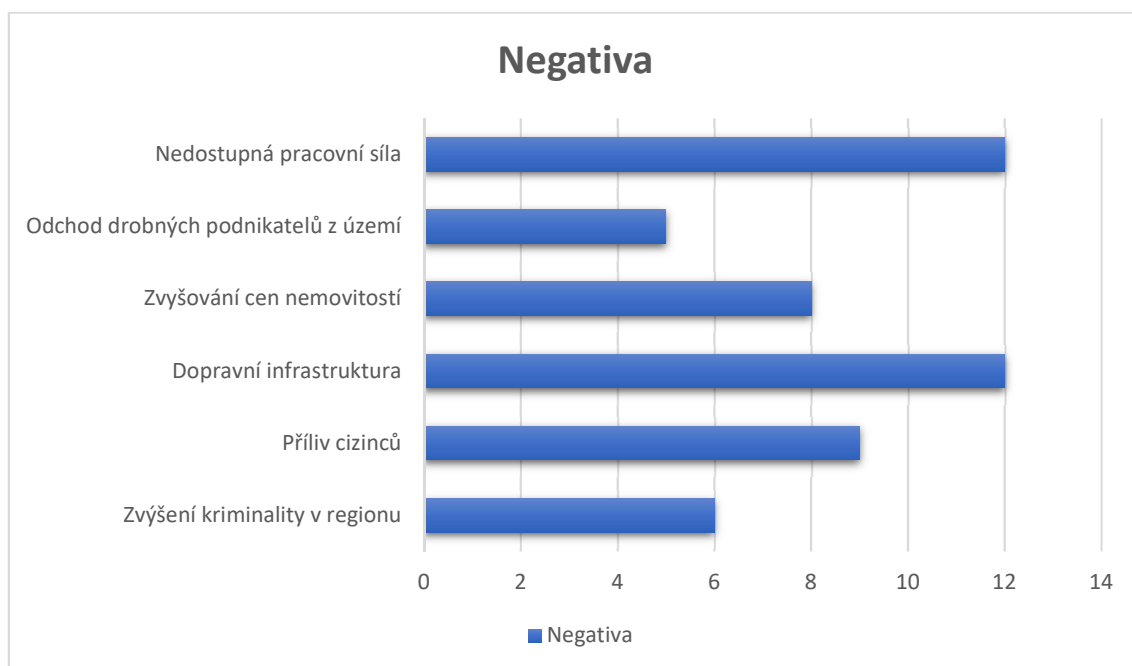
Graf 9: Hlavní přínosy existence průmyslové zóny

Zdroj: vlastní zpracování

9) V jaké oblasti vidíte negativa existence průmyslové zóny?

Graf 10: Negativní dopady existence průmyslové zóny v regionu

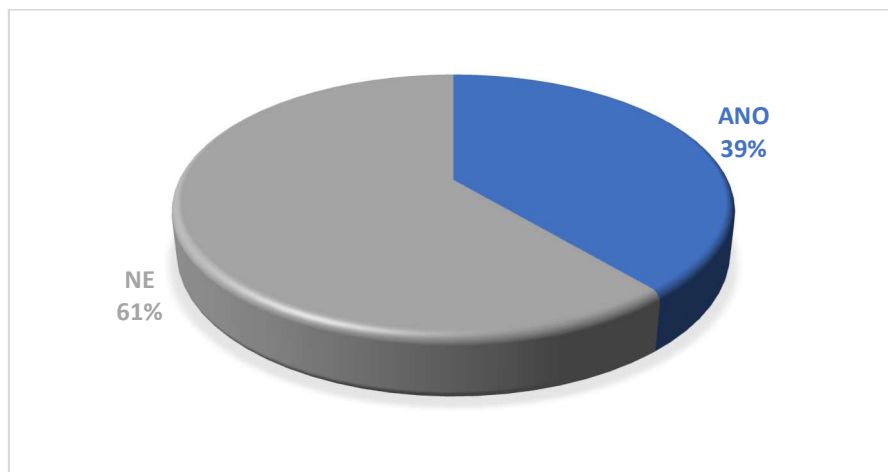
Zdroj: vlastní zpracování

V předešlých dvou grafem jsou zhodnoceny hlavní pozitiva a negativa, která jsou spojená s existencí průmyslové zóny v regionu. Dotázané firmy vidí největší přínosy v oblasti snižování nezaměstnanosti v regionu, jelikož vytváří velký počet nových pracovních míst. S tímto také souvisí celkové zvyšování životní úrovně obyvatelstva v daném regionu. Vlivem průmyslové zóny se také může zlepšit dopravní infrastruktura v dané lokalitě, jelikož za prací dojíždí spousta lidí, ale také dodavatelů a odběratelů. Negativem však může být nedostupnost pracovní síly pro menší podniky, které nemohou nabízet tak velké množství výhod jako automobilka a nadprůměrné finanční ohodnocení. Mezi další negativa může také patřit zvýšení počtu cizinců v regionu a možné následné zvýšení kriminality.

10) Myslíte si, že existence průmyslové zóny má na vaši činnost zásadní vliv?

Z grafu 12 vyplývá, že 61 % navracených odpovědí bylo záporných, což znamená, že dotázané ekonomické subjekty, si nemyslí, že by je existence průmyslové zóny nějak výrazně ovlivňovala. Samozřejmě má průmyslová zóna Kvasiny vliv jak na malé a střední podniky v okolí tak na celý region. V některých případech to může být pozitivní ovlivnění svého okolí, ale také bohužel i to záporné. Respondenti se však nestaví k působení průmyslové zóny v regionu záporně.

Graf 11: Vliv existence průmyslové zóny na činnost ekonomických subjektů

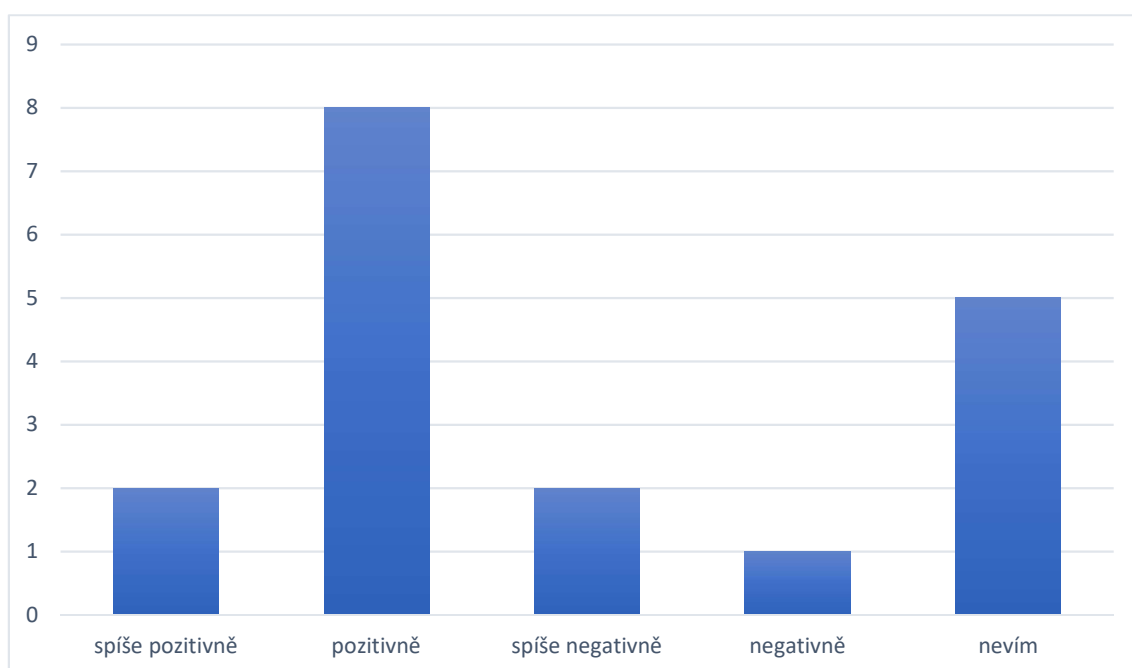

Zdroj: vlastní zpracování

11) Jak byste celkově zhodnotili působení průmyslové zóny konkrétně na vaši společnosti?

Otázka 11 byla zaměřená na celkové vnímání respondentů z hlediska existence průmyslové zóny. Z grafu 13 je patrné, že většina firem vnímá tuto průmyslovou zónu a její působení na region pozitivně. Z celkového součtu 18 firem odpovědělo pozitivně 8. Opačný názor na celkovou situaci mají celkem 3 firmy, kdy 2 z nich odpověděli, že existence průmyslové zóny má spíše negativní dopad a jedna se domnívá, že má zcela negativní dopad. 5 respondentů nedokázalo na tuto otázku odpovědět.

Graf 12: Vnímání existence průmyslové zóny

Zdroj: vlastní zpracování

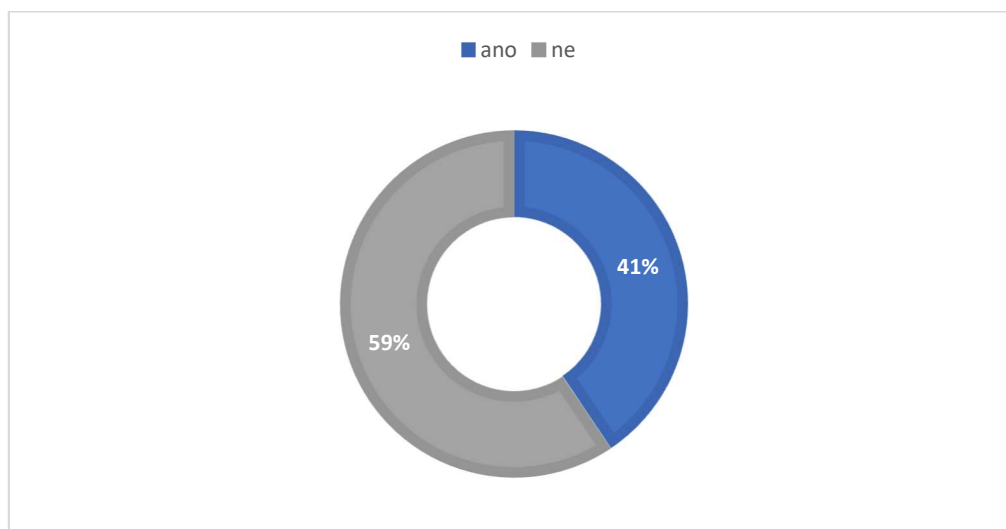
12) Uvažujete o ukončení podnikatelské činnosti v tomto regionu?

Tato otázka byla zaměřena na spokojenost podnikatelského prostředí v okrese Rychnov nad Kněžnou. Hlavním úkolem bylo zjistit, zda respondenti uvažují o ukončení podnikatelské činnosti v regionu. Pokud byla odpověď kladná, bylo vyžadováno bližší seznámení s důvodem odchodu. Na tuto otázku odpověděla kladně pouze jedna firma, která na trhu působí 2 roky a jako důvod uvedla nedostatečné zisky a neschopnost splácet své dluhy. Blíže se k této odpovědi nevyjádřila, tudíž nelze jasně určit, zda jsou nedostatečné zisky spojené s existencí průmyslové zóny, či nikoliv.

13) Jste celkově spokojeni s podnikatelskými podmínkami ve vašem regionu, potažmo v České republice?

Z grafu 14 je patrné, že 59 % respondentů není spokojeno celkově s podnikatelskými podmínkami. Jako hlavní důvody uvádí nedostatek kvalifikované pracovní síly na trhu práce nebo také legislativní omezení či celkovou špatnou ekonomickou situaci v celé České republice. Současná nabídka vzdělávacích oborů středních škol včetně učňovských neodpovídá požadavkům trhu práce. Ekonomická situace ČR představuje největší bariéru rozvoje malých podniků do 50 zaměstnanců. Respondenti uvádí, že nestabilita podnikatelského prostředí a situace na podnikatelské scéně se negativně odráží také do podnikání. Klesá počet zakázek z důvodu ekonomické krize. Dalším důvodem nespokojenosti, který respondenti uvádí je, že zákoník práce upřednostňuje zaměstnance a nepodporuje podnikání. Také nepřehlednost legislativy ČR je brána velmi negativně, neustálé novely zákona, které zdržují od podnikání, také je požadován vysoký stupeň administrativy, který rovněž zdržuje.

Graf 13: Celková spokojenost s podnikatelským prostředím

Zdroj: vlastní zpracování

14) Nabízí veřejná správa v místě vašeho působení podporu podnikání v některých z těchto oblastí?

Otázka 14 byla zaměřená na oblasti podpory podnikání, které veřejná správa nabízí. Patří sem například dotace, zvýhodněné půjčky, nebo zvýhodněné ceny pronájmu podnikatelských nemovitostí. Jak je patrné z odpovědí v grafu 14, tak nejvíce respondentů využívá možnost zvýhodněné půjčky či dotace. V dnešní době není možno začít podnikat nebo udržet životaschopný podnik bez pomoci cizích zdrojů či datací, které většinou tvoří až 50 % finančních zdrojů společnosti. Mezi jiné oblasti podpory ze strany veřejné správy patří také například poradenství v oblasti podnikání, či pomocné administrativní práce, které také respondenti využívají.

Graf 14: Podpora veřejné správy v oblasti podnikatelské činnosti

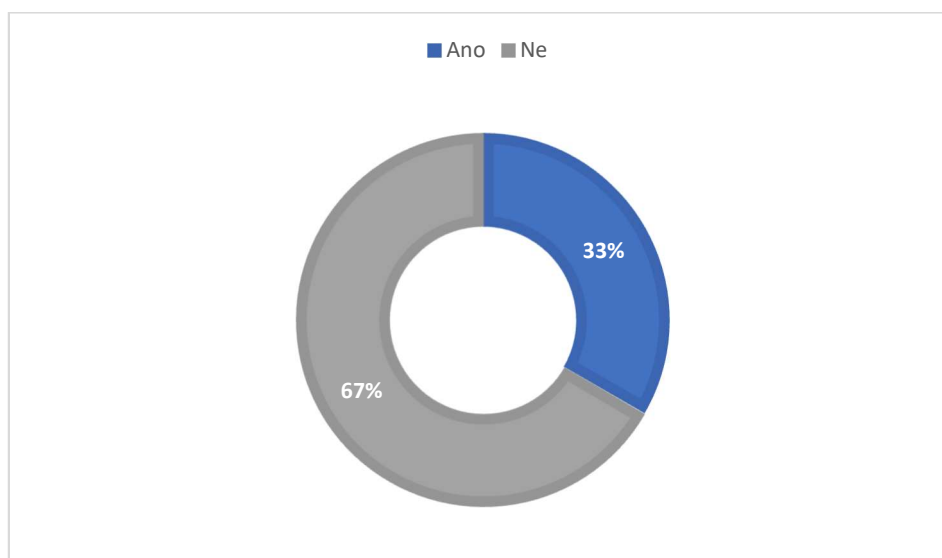
Zdroj: vlastní zpracování

15) Jste celkově spokojeni s veřejnou správou v místě vašeho působení?

Zde je situace podobná jako u otázky č. 14. Nespokojenost podnikatelských subjektů převládá nad pozitivním vnímáním místní veřejné správy. Respondenti jako důvod nespokojenosti uvádí nedostatečný plán rozvoje města, kdy zde není naplno využité podnikatelské prostředí a chybí zde také podpora start-up firem. Přístup místní správy k podnikům je brán jako laxní.

Negativně je zde vnímán finanční úřad, stavební úřad i celkové vedení města. Město disponuje zastaralou technickou a dopravní vybaveností. Respondenti by uvítali větší informovanost od veřejné správy, o jejich investičních záměrech a také například snížení cen nemovitostí určených k podnikání. Také zde zcela chybí propagování místních firem, které by sloužilo ke zviditelnění. V regionu se postrádána dostupnost a kvalita podnikatelských služeb, dopravní dostupnost aj.

Graf 15: Spokojenost s veřejnou správou

Zdroj: vlastní zpracování

6 Diskuze

ORP Rychnov nad Kněžnou lze definovat jako stabilní ekonomické území s dlouhou průmyslovou tradicí, s nízkou mírou nezaměstnanosti, kde je dobré životní prostředí. Region nabízí velké množství přírodních a kulturních památek. Tento region se však vyznačuje podprůměrnou dopravní infrastrukturou. Z hlediska přeshraniční spolupráce má dobrou geografickou polohu, nabízí se zde možnost spolupráce s Polskem. Pro další rozvoj regionu je určitě žádoucí vybudování kvalitní dopravní infrastruktury což přispěje určitým způsobem také k rozvoji cestovního ruchu. Rychnovskému regionu však hrozí ekonomické zaostávání hlavně z důvodu jednostranného zaměření ekonomiky a následná snížení konkurenceschopnost tohoto regionu.

Z hlediska existence průmyslové zóny Kvasiny ve zkoumaném regionu ORP Rychnov nad Kněžnou má nepochybně mnoho příznivých, ale také negativních dopadů. Celkově se dá říci, že místní ekonomika vykazuje dobrou růstovou dynamiku. Průmyslová zóna, kterou tvoří Škoda Auto a.s., závod v Kvasinách je významným zaměstnavatelem v regionu. Dá se říci, že zde pracuje většina obyvatel z regionu, ale také z okolních měst, mnohdy také vzdálených až 50 km od průmyslové zóny. Mezi hlavní nedostatky průmyslové zóny patří špatná dopravní dostupnost této zóny. Mnoho silnic 2. a 3. třídy je ve špatném stavu, nenachází se zde žádná dálnice a silnice 1. třídy je zde pouze jedna.

Poskytovatelé služeb v okrese Rychnov nad Kněžnou berou existenci průmyslové zóny Kvasiny spíše negativně. Může za to neschopnost malých a středních podniků získat kvalifikovanou pracovní sílu a obsadit běžné pracovní pozice. Další příčinou je příliv cizinců do regionu, kdy se zdejší obyvatelstvo necítí bezpečně i když nárůst kriminality nebyl až tak výrazný. (Cejpek et al., 2017)

Praktická část diplomové práce byla zaměřena na vnímání existence průmyslové zóny ekonomickými subjekty, které působí v ORP Rychnov nad Kněžnou. Podle předem stanovených kritérií bylo vybráno celkem 50 subjektů, kterým byl zaslán elektronický dotazník. Návratnost činila 34 % to odpovídá 18 respondentům. Většina dotázaných subjektů se v podstatě shodla na několika zásadních bodech vlivu průmyslové zóny na jejich činnost potažmo na region. Je to především nedostatek pracovní síly, nedostatečná dopravní infrastruktura, růst cen nemovitostí. Mimo jiné zde také projevil nespokojenost s místní veřejnou správou.

Lze se tedy domnívat, že dotázané ekonomické subjekty vnímají tuto situaci jednomyslně. Nejsou zde spatřovány zásadní rozdíly v odpovědích. Z uvedeného se dá předpokládat, že pokud by byla návratnost dotazníků vyšší, výsledky by se nijak razantně nezměnily.

Respondenti také uvedly ve svých odpovědích obavy z nárůstu drobné kriminality vlivem přílivu cizinců, zaměstnaných v průmyslové zóně. Zde by bylo nutné posílit policejní hlídky hlavně v pozdních hodinách a například také investovat do zkvalitnění a posílení kamerového systému na Rychnovsku. Posilování policejních hlídek by určitě znamenalo nábor nových zaměstnanců do státní správy, a to by mělo příznivý vliv na snižování nezaměstnanosti v regionu, která v této oblasti však nemá problém. Dalším možným řešením by mohla být zodpovědnost vedoucích pracovníků průmyslové zóny za přestupky prováděné svými zaměstnanci.

Dostupnost a kvalifikace pracovní síly je tedy jedním z klíčových problémů regionu. Firmy, které byly dotázané pocítují nedostatek pracovní síly s klíčovými dovednostmi a kvalifikací. Jsou zde také vnímány rostoucí náklady na pracovní sílu. Není možné konkurovat zaměstnavateli, který nabízí nadprůměrné finanční ohodnocení pro člověka bez vzdělání a bez praxe. Výhody jsou spatřovány nejen v nadprůměrných mzdách, ale také v ročních bonusech, které zaměstnanci dostávají a jsou to opravdu nemalé částky. Také je zde možnost bezúroční půjčky, příspěvek na důchodové připojištění anebo zvýhodněný operativní leasing pro zaměstnance automobilky. Nabízí se zde však otázka, zda je jedinec ochotný obětovat svůj osobní život kvůli šestnácti směnnému provozu. V případě více členné rodiny, kdy by rodiče pracovali v automobilce a měli by vychovávat dítě je to až nemyslitelné. Do budoucna je zde očekávaná hrozba z rozvoje průmyslové zóny, která bude mít za následek deformaci trhu.

S rozvojem průmyslové zóny se také nabízí otázka rozvoje dopravní infrastruktury. Silnice vedoucí do průmyslové zóny jsou z hlediska okolí nedostačující. V období konce ranní směny tedy kolem 14. hodiny se na komunikaci vedoucí z průmyslové zóny směrem na Rychnov nad Kněžnou tvoří dlouhé kolony, ve kterých řidiči stráví až půl hodiny. (Havlíček, 2011)

Dá se však předpokládat, že pokud se bude průmyslová zóna nadále rozvíjet, bude to znamenat větší dovoz automobilů svým odběratelům, tím pádem také příliv dalších osobních a nákladních automobilů což bude samozřejmě zvyšovat emise ale také bude přibývat hluku, což by případně znamenalo novou výstavu protihlukových opatření pro budovy ležící v blízkosti průmyslové zóny. Lze také předpokládat, že bude probíhat budování nových obchvatů spojený s ubýváním zemědělské půdy v regionu.

Region se také potýká s nedostatkem bytové výstavby. Ceny za pronájem bytů a celkově ceny nemovitosti stále rostou. S rozvojem průmyslové zóny se dá však očekávat také růst bytové výstavby. Není možný rozvoj průmyslové zóny bez rozvoje bytové výstavby. Růst výstavby nových bytů by mohl způsobit pokles cen nemovitostí a nájmu. Způsobilo by to převýšení nabídky nad poptávkou a tím pokles cen nemovitostí. Pochopitelně je to jedna z teorií možného vývoje na trhu nemovitostí.

Z hlediska podpory podnikání na straně veřejné správy, by firmy uvítaly větší informovanost a častější komunikaci. Dotázané subjekty by byly otevřené spolupráci zvyšování kvalifikace místní pracovní síly, která je nedílnou součástí pro další vývoj jejich existence. Ekonomické subjekty v důsledku rozvoje průmyslové zóny očekávají zlepšení dopravní infrastruktury a celkové občanské vybavenosti regionu.

Růst průmyslové zóny, která vzniká kolem továrny Škoda Auto v Kvasinách na Rychnovsku, přináší i negativa. Areál totiž stojí v blízkosti významné vodní pánve, která zásobuje kvalitní pitnou vodou desetitisíce domácností z Hradce Králové a okolí. (Rambousková, 2017)

Nahlédneme-li na rozvoj průmyslové zóny Kvasiny z hlediska životního prostředí může to do budoucna znamenat úbytek pitné vody v regionu. Pokud bude rapidně růst výstavba nových průmyslových hal, tím pádem se bude zvětšovat zástavba zemědělské půdy. Tím se však bude snižovat možnost vsakování dešťové vody do země. Ta místo toho, aby se vsákla do země steče do kanalizací.

Na rozvoj průmyslové zóny však lze také nahlížet z pozitivního hlediska. A to hlavně v oblasti dopravní infrastruktury, která je nezbytná pro další rozvoj zóny. Tohoto faktu si je vědoma jak místní správa, tak Vláda ČR, která poskytla průmyslové zóně finanční podporu ve výši 6 miliard Kč. (Götzová, 2017)

Tyto peníze mají být investovány do vybudování obchvatů průmyslové zóny a zkvalitnění dopravní a pěší infrastruktury v regionu. V neposlední řadě byla v Rychnově nad Kněžnou finančně podpořena zdejší nemocnice. (Götzová, 2017)

Závěrem lze tedy říci, že průmyslová zóna Kvasiny s sebou nese mnoho pozitivních, ale také negativních vlivů, které působí na okolní region. Na jednu stranu je téměř nepředstavitelné, že by se v regionu tato průmyslová zóna nenacházela. Na stranu druhou by tuto absenci uvítali malí a střední podnikatelé z hlediska dostupnosti pracovní síly. Lze však existenci průmyslové zóny v dnešní době brát jako ekonomickou nutnost.

Doporučení

Budoucí rozvoj ORP Rychnov nad Kněžnou je do značné míry závislý na několika oblastech, kterým by se měla věnovat zvýšená pozornost. Jedná se zejména o zkvalitnění dopravní infrastruktury v regionu. Vybudování obchvatů, oprava stávajících silnic 1. a 2. třídy potažmo dobudování dálnice D11, která vede z Prahy do Hradce Králové, na hranice s Polskem. Takto by Rychnovsko by mohlo využít přeshraniční spolupráce se sousedícím Polskem. Mělo by usilovat o celkové zvýšení atraktivnosti regionu a využít svůj přírodní a zemědělský potenciál.

Další oblastí rozvoje regionu může být zvýšení bytové výstavby, která by vyřešila problém s nedostatkem ubytovacích kapacit pro zaměstnance průmyslové zóny, ale i samotné občany žijící na území regionu. Soustavně by měl být kladen tlak na zlepšení občanské vybavenosti v regionu. Veškeré plány rozvoje by měly splňovat zásady udržitelného rozvoje.

Existence vyšších vzdělávacích institucí je základním předpokladem pro zlepšení vzdělanostní struktury obyvatelstva, které by bylo schopné produkovat vyšší přidanou hodnotu. Pro přilákání vzdělaného obyvatelstva do regionu musí být také vytvořené předpoklady pro adekvátní uplatnění na trhu práce. V opačném případě neobstojí v konkurenci blízkých městských center jako je například Hradec Králové nebo Pardubice.

Samotná průmyslová zóna by mohla zlepšit fungování spolupráce s malými a středními podniky. Nabízet jim různé formy spolupráce a možnosti zapojení se do fungování průmyslové zóny. Také přístup veřejné správy k malým a středním podnikům by měl být vstřícnější ve smyslu větší informovanosti těchto subjektů o budoucích aktivitách.

7 Závěr

ORP Rychnov nad Kněžnou lze označit za ekonomicky stabilní území, které se vyznačuje nízkou mírou nezaměstnanosti. Z hlediska celorepublikového průměru je nezaměstnanost na Rychnovsku dlouhodobě pod průměrem České republiky. Tento regionu se nachází na hranicích s Polskem, lze zde proto najít určitou možnost přeshraniční spolupráce a tím zvýšení celkové atraktivity regionu. Mezi největší problém této oblasti však patří nedostatečná až podprůměrná dopravní infrastruktura. Jsou však naplánované projekty na zkvalitnění této infrastruktury, které by se měly realizovat do roku 2020. V regionu se nachází významný zaměstnavatel, a to Škoda auto a.s. se závodem v Kvasínách, který tvoří průmyslovou zónu Kvasiny. Tento strategický investor je podporován samotnou vládou České republiky. Na existenci průmyslové zóny lze nahlížet jak z pozitivního, tak z negativního hlediska. Pozitivum může být spatřeno ve snižování celkové míry nezaměstnanosti v regionu nebo například ve zlepšování celkové úrovně obyvatelstva. Dalším pozitivem může být urychlení zkvalitnění dopravní infrastruktury, která je nezbytná pro rozvoj průmyslové zóny. Negativa jsou však spatřována hlavně očima zdejších ekonomických subjektů, kteří nemají šanci konkurovat nadprůměrným platovým podmínkám a jiným výhodám, které průmyslová zóna nabízí. Průmyslová zóna v současné době zaměstnává asi 8000 lidí z regionu, ale také z přilehlých měst a v neposlední řadě jsou zde zaměstnáni cizinci, kteří tvoří asi jednu třetinu zaměstnanců v průmyslové zóně. To má za následek zvýšení kriminality v podobě drobných krádeží a přestupků. Region se také potýká s nedostatkem bytové výstavby či předražených nájmu nebo cen nemovitostí.

Před zahájením pracování diplomové práce byly stanoveny dvě základní hypotézy:

H1: Průmyslová zóna Kvasiny je přínosem z hlediska zaměstnanosti v regionu. Tuto hypotézu lze **potvrdit**. Průmyslová zóna Kvasiny je největším zaměstnavatelem v regionu. V současné době zaměstnává zhruba 8000 zaměstnanců jak české, tak zahraniční národnosti. Díky existenci průmyslové zóny je Rychnovsko pod celorepublikových průměrem, co se týče míry nezaměstnanosti. V roce 2015 činila míra nezaměstnanosti v regionu pouhých 3,6 % naopak v České republice byla tato míra nezaměstnanosti na 5 %.

H2: Průmyslová zóna nemá negativní dopady na malé a střední podniky působící v regionu.

Ke zjištění této hypotézy sloužilo dotazníkové šetření rozeslané ekonomickým subjektům působícím na území ORP Rychnov nad Kněžnou. Z navrácených dotazníků lze konstatovat, že průmyslová zóna Kvasiny má na okolní ekonomické subjekty jak pozitivní, tak negativní vliv. Stanovenou hypotézu tedy lze **vyvrátit**. Průmyslová zóna negativně ovlivňuje okolní podniky hlavně z hlediska dostupnosti pracovní síly. Ekonomické subjekty nejsou schopni konkurovat velkému zaměstnavateli, který nabízí velkou spoustu výhod a nadprůměrné finanční ohodnocení.

I. Summary and keywords

The thesis addresses the influence of the Kvasiny industrial zone on the development of the Rychnov nad Kněžnou region. The main concern is to determine the significance of the Škoda Auto subdivision in Kvasiny on the economic development of the Rychnov nad Kněžnou district. The thesis presents main benefits and also shortcomings from the point of view of the existence of the industrial zone. Consequently, the Kvasina industrial zone functionality is also evaluated.

The thesis is divided into two parts. In the first part the concerned issue is examined in detail on the base of sources obtained from scientific literature. The thesis also describes the basic issues related to industrial zones, their funding, and list of organizations dealing with the support of industrial zones. The second part of the literary research is focused on regional development.

The second part of the thesis is focused more practically. First of all, a socio-economic analysis of the Rychnov nad Kněžnou district is carried out, where population development, employment development, etc. is evaluated. Next part is, a basic introduction of the Kvasiny industrial zone which is based on one strategic investor, the Škoda Auto. This part is followed by a SWOT analysis of the entire Rychnov nad Kněžnou region and the industrial zone as a whole.

In the practical part of the thesis a questionnaire is subsequently elaborated. The questionnaire is focused on economic entities of the Rychnov nad Kněžnou district. This survey consisted of 15 questions that has closed and open answers. The questionnaire is focused on the perception of the existence of the industrial zone in the region and the point of view on the zone from the economic subjects' perspective. Among other questions, it is also focused on the satisfaction of economic subjects with local public administration.

From the results of the survey it can be stated that the existence of an industrial zone affects not only respective economic entities but also the whole region. Respondents have agreed that the industrial zone has more positive than harming effects on their vicinity. Overall, the industrial zone does not have a major impact on business entities in the region.

Key words

industrial zone, investment, regional development, region, economic growth, unemployment, transport infrastructure, the environment, entrepreneurs

II. Zdroje

- Adamčík, S., (2000). *Regionální politika a management regionu, obcí a měst*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava
- Armstron, H. & Taylor, J. (2002). *Regional Economics and Policy*. Pennsylvania: Wiley.
- Blažek, J. & Uhlíř, D. (2011). *Teorie regionálního rozvoje*. Praha: Karolinum
- Bouček, M. et al. (2006). *Regionální rozvoj. Novšie teoretické koncepcie*. Bratislava: Ekonom
- Cejpek, J. et. al. (2017). *Dopady rozšiřování závodu Škoda Kvasiny na region Rychnov nad Kněžnou*. Praha: Univerzita Karlova
- Havlíček, V. (2011). *Průmyslové zóny a regionální rozvoj*. Pardubice: Univerzita Pardubice
- Hladík, R. & Hlaváček, P. (2013). *Vývojové procesy v Ústeckém kraji a přínos průmyslových zón pro region*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
- Horáková, J. (2004). *Příprava projektů regenerace opuštěných průmyslových ploch: praktický manuál*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita.
- Ježek, J. (2007). *Regionální rozvojové agentury: okolnosti jejich vzniku, faktory úspěšnosti a budoucí vývoj*. Brno: Masarykova univerzita.
- Kejčí, T. et al. (2010). *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita
- Kulla, M. (2004). *Priemyselné parky na Slovensku* (1. vyd.). In Wahla, A. (ed.) *Geografie a proměny poznání geografické reality*. Ostrava: Ostravská univerzita.
- Kunc, J. & Toušek, V. (2001). *Regionální aspekty transformace českého průmyslu*. In Slaný, A., (ed.): *Česká ekonomika na přelomu tisíciletí*. Brno: Masarykova univerzita. Ekonomicko-správní fakulta.
- Macháček, J. (2008). *Úvod do prostorové ekonomie*. Pardubice: Univerzita Pardubice
- Maier, G. & Tödting, F. (2007). *Regionálna a urbanistická ekonomika*. Bratislava: Elita

- Malinovský, J. & Sucháček, J. (2006). *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje regionální politiky Evropské unie*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita v Ostravě.
- Pochtilová, S. (2010). *Vliv státu na rozvoj průmyslových zón*. In *Město, region a velké průmyslové zóny*, Brno: Ústav územního plánování.
- Posová, D. (2010). *Průmyslová zóna Kladno - jih jako příklad greenfields ve městě Kladně*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně.
- Potůček, M. et al. (2007). *Strategické vládnutí a Česká republika*. Praha: Grada.
- Skokan, K. (2003). *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do evropské unie*. Ostrava: Repronis
- Skokan, K. (2004). *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. Ostrava: Repronis.
- Stejskal, J. & Kovárník, J. (2009). *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál
- Sweeny, G. (1995). *Regional and local development*. Dublin: Built Environment Research Centre.
- Šilhánková, V. (2007). *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji*. Pardubice: Univerzita Pardubice.
- Tetřevová, L. (2009). *Veřejný a podnikatelský sektor*. Příbram: Professional Publishing.
- Toušek, V., Viturka, M. & Tonev, P. (2002). *Průmyslové zóny a průmysl kraje Vysočina (posouzení stavu, využitelnosti a možného dalšího rozvoje průmyslových zón)*. Brno: VCRR.
- Toušek, V. et. al (2008). *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Aleš Čeněk
- Trevisan, J. (2004). *Průmyslové zóny včerejška – atraktivní části sídel zítřka a informace jako faktor managementu*. Praha: Linde.
- Wokoun, R. et al. (2008). *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde.
- Wokoun, R. & Mates, P. (2006). *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. Praha: Linde.
- Žák, M. (2002). *Velká ekonomická encyklopedie*. Praha: Linde.

Internetové zdroje

Centrum pro regionální rozvoj ČR. (2011). *Velké průmyslové zóny*. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/kralovehradecky-kraj/regionalni-informace/prumyslove-zony/>

Centrum investic, rozvoje a inovací, (2017). *Stratedická průmyslová zóna Solnice-Kvasiny*. Dostupné z: <http://www.cirihk.cz/prumyslova-zona-solnice-kvasiny.html>

Círanová, P. & Pivcová, J. (2016). *Rozbor udržitelného rozvoje území*. Dostupné z: <http://docplayer.cz/42811773-Uap-orp-rychnov-nad-kneznou-ruru.html>

CzechInvest. (2006). *Národní strategie regenerace brownfieldů*. Dostupné z: <http://brownfieldy.eu/home/narodni-strategie-regenerace-brownfieldu/>

CzechInvest. (2004). *O CzechInvestu*. Dostupné z: <https://www.czechinvest.org/cz/O-CzechInvestu/O-nas>

CzechTrade. (2009). *Historie agentury*. Dostupné z: <http://www.czechtrade.cz/o-czechtrade/predstaveni/historie-agentury/>

Český statistický úřad, (2009). *Mapy ORP*. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/CF2667A7709716E1C125717600387375/\\$File/rychnovnk.jpg](http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/CF2667A7709716E1C125717600387375/$File/rychnovnk.jpg)

Český statistický úřad. (2011). *Sčítání lidu, domů a bytů*. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/so_orp_rychnov_nad_kneznou

Český statistický úřad, (2017). *Časové řady za jednotlivé správní obvody ORP*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11264/37747070/525213.pdf/c924f2b6-4377-456a-a02b-90ff42b32dde?version=1.2>

Český statistický úřad, (2017). *SO ORP Rychnov nad Kněžnou*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11264/37747070/525213.pdf/c924f2b6-4377-456a-a02b-90ff42b32dde?version=1.2>

ČTK, (2017). *Průmyslová zóna Kvasiny se Škodou Auto zažívá rychlý rozvoj*. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/2193121-prumyslova-zona-kvasiny-se-skodou-auto-zaziva-rychly-rozvoj-obec-meni-uzemni-plan>

Dvořák, F. (2016). *Radost i starost Škody: Kvasiny. Nestíhají vyrábět nové SUV pro Seat*. Dostupné z: http://auto.idnes.cz/kvasiny-tovarna-skody-06s/automoto.aspx?c=A160913_151039_automoto_fdv

Euroskop, (2009). *Správní členění system NUTS*. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8642/sekce/spravni-cleneni-system-nuts/>

Feuchter, L. (2017). *Studie rozvoje průmyslové zóny Solnice – Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou*. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/prumyslove-zony/studie-rozvoje-prumyslove-zony-solnice-_kvasiny-_rychnov-nad-kneznou-99335/

Götzová, M. (2016). *První etapa PZ Kvasiny*. Dostupné z: http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/prvni-etapa-pz-solnice-_kvasiny:-budovani-prumyslove-zony-uspesne-ukonceno--a-to-i-ucetne-94626/

Hejtmánek, T. (2017). *Kvasiny stoply rozvoj zóny, dokud vláda neschválí podporu region*. Dostupné z: http://hradec.idnes.cz/kvasiny-blokuji-rozvoj-prumyslove-zony-ffb-/hradeczpravy.aspx?c=A170608_142355_hradec-zpravy_the (24. 6. 2017)

Hospodářská komora České republiky. (2009). *O nás*. Dostupné z: <https://www.komora.cz/hospodarska-komora-ceske-republiky/o-nas-5/hospodarska-komora-ceske-republiky-hk-cr/hospodarska-komora-ceske-republiky-2/hospodarska-komora-ceske-republiky.aspx>

Ministerstvo pro místní rozvoj, (2012). *Programové období 2007-2013*. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Predchozi-programova-obdobi/Programove-obdobi-2007-2013>

Ministerstvo průmyslu a obchodu, (2007). *Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury*. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument34491.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu, (2010). *Úspěšné projekty OP- program Reality*. Dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/150-uspesne-projekty-v-opp-program-reality.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu, (2014). *Operační program Podnikání a inovace 2007-2013*. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/mpo/strategie/operacni-program-podnikani-a-inovace-2007-2013?typ=download>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. (2016). *Základní informace o kompetencích ministerstva*. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument1926.html>

Ministerstvo průmyslu a sociálních věcí. (2016). *Časové řady míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob*. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Ministerstvo vnitra, (2010). *Statistiky*. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/statistiky.aspx>

Rambousková, M. (2017). *Průmyslová zóna vytvoří v krajině pokličku. Východní Čechy může připravit o pitnou vodu*. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/rostouci-prumyslova-zona-vytvori-v-krajine-poklicku-vychodni-cechy-muze-pripravit-o-pitnou-vodu-40562>

Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, (2014). *Regionální operační program NUTS II Severovýchod*. Dostupné z: file:///C:/Users/Be%C3%A1tka/Downloads/programovy_dokument_rop_sv_verze_4_0_cistopis_.pdf

Rychnov nad Kněžnou, (2016). *Územně analytické podklady ORP Rychnov nad Kněžnou*. Dostupné z: <http://www.rychnov-city.cz/uzemne-analyticke-podklady-orp-rychnov/ds-1084/p1=1737>

Říha, I. et al. (2011). *Projekt Nexia AP, a.s. Sociodemografická analýza území ORP Rychnov nad Kněžnou*. Dostupné z: [file:///C:/Users/Be%C3%A1tka/Downloads/nexia-projekt%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Be%C3%A1tka/Downloads/nexia-projekt%20(3).pdf)

Sůra, J. (2017). Škodu zaskočil velký zájem o kodiaqy, z pásů sjíždějí vozy bez sedaček, http://ekonomika.idnes.cz/skoda-auto-kodiaq-vyroba-kvasiny-sedacka-ffb/ekonomika.aspx?c=A170603_192325_ekonomika_och

Svaz měst a obcí ČR, (2011). *Analýza činnosti dobrovolných svazků obcí v území správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou*. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/obcesobedocs/Rychnov%20nad%20Kn%C4%9B%C5%BEnou/ORP%20Rychnov%20nad%20Kn%C4%9B%C5%BEnou%20-anal%C3%BDza%20DSO.pdf>

ŠKODA AUTO a.s., (2015): *Kvasiny*. Dostupné z: <http://cs.skoda-auto.com/company/productionplants/kvasiny>

Šleichrtová, J., (2011). *Velké průmyslové zóny*. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/kralovehradecky-kraj/regionalni-informace/prumyslove-zony/>

III. Seznam tabulek, obrázků a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývojové etapy teorie regionálního rozvoje	14
Tabulka 2: Vývoj průmyslových zón v letech 1998-2007.....	22
Tabulka 4: Program na podporu rozvoje průmyslových zóny (1998-2005).....	26
Tabulka 5: Průmyslové zóny v Královéhradeckém kraji.....	32
Tabulka 6: Základní údaje ORP Rychnov nad Kněžnou.....	35
Tabulka 7: Věková struktura obyvatelstva ORP Rychnov nad Kněžnou	38
Tabulka 8: Národnostní struktura ORP Rychnov nad Kněžnou.....	39
Tabulka 9: Ekonomické subjekty v ORP Rychnov nad Kněžnou	41
Tabulka 10: SWOT analýza ORP Rychnov nad Kněžnou	43
Tabulka 11: Financování jednotlivých projektů rozvoje průmyslové zóny	49
Tabulka 12: Plánované akce dopravní infrastruktury v Královéhradeckém kraji	50
Tabulka 13: SWOT analýza průmyslové zóny	51
Tabulka 14: Stáří sledovaných ekonomických subjektů.....	56

Seznam obrázků

Obrázek 1: Regiony soudržnosti v ČR	10
Obrázek 2: Podpořené průmyslové zóny od r. 1998.....	22
Obrázek 3: Regionální rozvojové agentury v ČR.....	25
Obrázek 4: Přehled existujících a plánovaných zón v Královéhradeckém kraji	31
Obrázek 5: ORP Rychnov nad Kněžnou	36
Obrázek 6: Dopravní infrastruktura ORP Rychnov nad Kněžnou	42
Obrázek 7: Průmyslová zóna Kvasiny.....	47

Seznam grafů

Graf 1: Podpořené greenfieldy a brownfieldy v rámci programu Reality	27
Graf 2: Počet obyvatel v ORP Rychnov nad Kněžnou v letech 2007-2016.....	37
Graf 3: Struktura obyvatelstva z hlediska pohlaví.....	38
Graf 4: Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v ORP Rychnov nad Kněžnou	40
Graf 5: Právní forma podnikání dotázaných ekonomických subjektů.....	55
Graf 6: Velikost jednotlivých firem podle počtu zaměstnanců	55
Graf 7: Vliv průmyslové zóny na zisky jednotlivých firem	57
Graf 8: Hlavní přínosy existence průmyslové zóny.....	58
Graf 9: Negativní dopady existence průmyslové zóny v regionu.....	58
Graf 10: Vliv existence průmyslové zóny na činnost ekonomických subjektů.....	59
Graf 11: Vnímání existence průmyslové zóny	60
Graf 12: Celková spokojenost s podnikatelským prostředím	61
Graf 13: Podpora veřejné správy v oblasti podnikatelské činnosti	62
Graf 14: Spokojenost s veřejnou správou	63

IV. Seznam příloh

1. Fotografie Průmyslové zóny Kvasiny v letech 1953 a 2017
2. Dotazník

V. Přílohy

1. Fotografie průmyslové zóny v letech 1953 a 2017

POROVNÁNÍ ÚZEMÍ SOLNICE - KVASINY mezi lety 1953 a 2017

2. Dotazník

Dotazníkové šetření

Dobrý den, jsem studentkou posledního ročníku navazujícího studia na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Tématem mé diplomové práce je Vliv průmyslové zóny Kvasiny na rozvoj regionu. Touto cestou bych Vás chtěla požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který se skládá z 15 otázek. Tento dotazník bude sloužit k vyhodnocení situace v okrese Rychnova nad Kněžnou z hlediska existence průmyslové zóny a její vliv na okolní ekonomické subjekty. Předem moc děkuji za ochotu!

Bc. Beáta Odlerová

e-mail: b.odlerova@seznam.cz

mob.: 602 225 832

1. Právní forma podnikání:

- a) a.s.
- b) s.r.o.
- c) OSVČ
- d) jiné

2. Počet zaměstnanců:

- a) 1-11
- b) 12-50
- c) 51-250
- d) 250 a více

3. Počet let podnikání/existence podniku.

- a) 0-2
- b) 3-5
- c) 6-10
- d) 10 a více

4. Máte dostatek pracovní síly ve vaší společnosti?

a) ANO

b) NE

Pokud jste odpověděli záporně, prosím o krátký komentář, proč si myslíte, že nemáte dostatek zaměstnanců.....

5. Myslíte si, že jsou lidské zdroje klíčové pro další rozvoj firmy?

a) ANO, proč

b) NE, proč

6. Zaznamenali jste v poslední době nárůst zisku vaší společnosti?

a) ANO

b) NE

Pokud jste odpověděli kladně, prosím odpovězte na otázku č. 7.

7. Myslíte si, že je tento nárůst spojený s existencí průmyslové zóny?

a) ANO, proč

b) NE

8. V jaké oblasti vidíte hlavní přínosy existence průmyslové zóny? Vyberte.

- Nižší nezaměstnanost v regionu
- Podpora malých a středních podniků
- Životní prostředí
- Životní úroveň obyvatelstva
- Zlepšení dopravní infrastruktury
- Dostupnost pracovní síly

9. V jaké oblasti vidíte naopak hlavní negativa průmyslové zóny? Vyberte.

- Nedostupná pracovní síla
- Odchod drobných podnikatelů z území
- Zvyšování cen nemovitostí
- Dopravní infrastruktura

- Příliv cizinců
- Zvýšení kriminality v regionu

10. Myslíte si, že existence průmyslové zóny má na vaši činnost zásadní vliv?

- a) ANO, proč
- b) NE, proč

11. Jak byste celkově zhodnotili působení průmyslové zóny konkrétně na vaši společnost?

- a) spíše pozitivně
- b) pozitivně
- c) spíše negativně
- d) negativně
- e) nevím

12. Uvažujete o ukončení podnikatelské činnosti v tomto regionu?

- a) ANO, proč
- b) NE

13. Jste celkově spokojeni s podnikatelskými podmínkami ve vašem regionu?

- a) ANO
- b) NE, proč

14. Je vaše činnost podporována veřejnou správou? Například v podobě dotací, financí z veřejného rozpočtu apod.

- a) ANO, jak.....
- b) NE

15. Jste celkově spokojeni s veřejnou správou v místě vašeho působení?

- a) ANO
- b) NE, proč